

**Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Narkotik vasitələr haqqında
Vahid Konvensiyasına qoşulmaq barədə**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il tarixli Vahid Konvensiyasına qoşulsun.
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

HEYDƏR ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 dekabr 1998-ci il
№ 550-IQ

**NARKOTİK VASİTƏLƏR HAQQINDA 1961-ci il VAHİD KONVENSIYASINA
DÜZƏLİŞLƏR HAQQINDA 1972-ci il PROTOKOLUNA UYGUN OLARAQ ONA EDİLMİŞ
DÜZƏLİŞLƏRLƏ OLAN NARKOTİK VASİTƏLƏR HAQQINDA
1961-ci il VAHİD KONVENSIYASI**

PREAMBULA

Bəşəriyyətin sağlamlığı və rifahına görə *tələş keçirən Tərəflər*,
ağrıların və iztirabların yüngülləşdirilməsi üçün narkotik vasitələrin tibdə tətbiq olunması zərurətinin mövcudluğunu və bu məqsədlər üçün narkotik vasitələrə olan tələbatın təmin olunması üçün lazımi tədbirlər görülməli olduğunu *etiraf edərək*,
narkomanlığın ayrı-ayrı şəxslər üçün ciddi bəla olduğunu və bəşəriyyət üçün sosial və iqtisadi təhlükə törədə biləcəyini *etiraf edərək*,
özünün bu bəlanın qarşısını almaq və onunla mübarizə aparmaq vəzifəsini *dərk edərək*,
narkotik vasitələrdən sui-istifadəyə qarşı səmərəli tədbirlərin əlaqələndirilmiş və universal tədbirlər görülməsini tələb etdiyini *nəzərə alaraq*,
belə universal tədbirlərin ümumi məqsədlərin əldə olunmasına yönəlmiş və həmin prinsiplərlə idarə olunan beynəlxalq əməkdaşlıq tələb etdiyini *anlayaraq*,
narkotiklər üzərində nəzarət sahəsində Birləşmiş Millətlər Təşkilatının səlahiyyətini *etiraf edərək* və maraqlı beynəlxalq orqanların bu Təşkilat çərçivəsində olmasını *istəyərək*,
narkotik vasitələr haqqında mövcud müqavilələri əvəz edən, narkotik vasitələrin istifadəsini tibbi və elmi məqsədlərlə məhdudlaşdıran və bu prinsiplərin və məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün daimi beynəlxalq əməkdaşlığı və nəzarəti nəzərdə tutan, hamı tərəfindən qəbul edilə biləcək beynəlxalq konvensiyanın bağlanmasını *istəyərək*,
bununla da aşağıdakılar barədə *razılığa gəldilər*:¹

Maddə 1

ANLAYIŞLAR

1. Aşağıdakı anlayışlar Konvensiyanın bütün qərarlarına tətbiq olunur, belə ki, ayrı-ayrı hallarda qəti surətdə ayrı məna göstərilir, yaxud kontekst əksini tələb etmir:

- a) **“Komitə”** – Narkotiklər Üzərində Nəzarət üzrə Beynəlxalq Komitə deməkdir;
- b) **“kannabis”** – kannabis bitkisinin çiçəklər, yaxud meyvələrlə olan, qatranı çıxarılmamış (onların hansı adla qeyd olunmasından asılı olmayaraq) yuxarı hissəsi (yuxarı hissələrlə müşayiət olunmayan toxum və yarpaqlar istisna olmaqla) deməkdir;
- c) **“kannabis bitkisi”** – *Cannabis* mənşəli istənilən bitki deməkdir;

Katibliyin qeydi: Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il Vahid Konvensiyasına düzəlişlər haqqında Protokolun preambulası aşağıdakı kimi oxunur:

“Bu Protokolun Tərəfləri,
30 mart 1961-ci il tarixdə Nyu-Yorkda qəbul olunmuş Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il Vahid Konvensiyasının (bundan sonra *Vahid Konvensiya* adlanacaq) qərarlarını *nəzərə alaraq*,
Vahid Konvensiyaya düzəlişlər etmək *istəyərək*,
aşağıdakılar barədə *razılığa gəldilər*”.

d) “**kannabis qatranı**” – kannabis bitkisindən alınmış, təmizlənməmiş, yaxud təmizlənmiş qatran deməkdir;

e) “**kokain kolu**” – *Erythroxylum* mənşəli istənilən bitki növü deməkdir;

f) “**kok yarpağı**” – tərkibindən bütün ekqonin, kokain və ekqoninin istənilən digər alkaloidləri çıxarılmış yarpaqlar istisna olunmaqla, kokain kolunun yarpaqları deməkdir;

g) “**Komissiya**” – Şuranın narkotik vasitələr üzrə Komissiyası deməkdir;

h) “**Şura**” – Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqtisadi və Sosial Şurası deməkdir;

i) “**becərmə**” – tiryək xaşxaşının, kokain kolunun, yaxud kannabis bitkisinin becərilməsi deməkdir;

j) “**narkotik vasitə**” – I və II siyahılara daxil edilmiş istənilən təbii, yaxud sintetik maddə deməkdir;

r) “**Baş Assambleya**” – Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası deməkdir;

l) “**qanunsuz dövriyyə**” – becərmə, yaxud bu Konvensiyanın qərarlarına zidd olaraq narkotiklərin satışı üzrə istənilən hərəkət deməkdir;

m) “**idxal**” və “**ixrac**” – onların müvafiq mənə çalarlarında, narkotik vasitələrin bir dövlətin hüdudlarından digər dövlətin hüdudlarına, yaxud eyni dövlətin bir ərazi hüdudlarından digər ərazi hüdudlarına fiziki yerdəyişdirilməsi deməkdir;

n) “**hazırlama**” – narkotik maddələrin alınmasını, o cümlədən saflaşdırılmasını, eləcə də narkotik vasitələrin başqa narkotik vasitələrə çevrilməsini mümkün edən bütün proseslər (istehsal istisna edilməklə) deməkdir;

o) “**tibbi tiryək**” – tibbi məqsədlərlə istifadə üçün zəruri olan emala məruz qoyulmuş tiryək deməkdir;

p) “**tiryək**” – tiryək xaşxaşının laxtalanmış şirəsi deməkdir;

q) “**tiryək xaşxaşı**” – *Papaver somniferum L* növündən olan bitki deməkdir;

r) “**xaşxaş küləsi**” – biçilmiş tiryək xaşxaşının bütün hissələri (toxumlar istisna olunmaqla) deməkdir;

s) “**preparat**” – tərkibində hər hansı bir narkotik vasitə olan bərk, yaxud maye qarışıq deməkdir;

t) “**istehsal**” – tiryəkin, kok yarpağının, kannabisin və kannabis qatranının bitkilərdən (hansılardan, yaxud hansıların ki, tərkibindən onlar alınır) ayrılması deməkdir;

1) “**I Siyahı**”, “**II Siyahı**”, “**III Siyahı**” və “**IV Siyahı**” – narkotik vasitələrin, yaxud preparatların müvafiq qaydada nömrələnmiş, bu Konvensiyaya əlavə olunmuş siyahıları deməkdir (3-cü maddəyə uyğun olaraq vaxtaşırı onlara daxil edilə bilən dəyişikliklərlə);

v) “**Baş katib**” – Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi deməkdir;

w) “**xüsusi anbar ehtiyatları**” – ölkənin, yaxud ərazinin hüdudlarında, xüsusi hökumət məqsədləri üçün, eləcə də müstəsna şərait halları üçün həmin ölkənin, yaxud ərazinin hökumətinin sərəncamında olan narkotik vasitələrin miqdarı deməkdir; “xüsusi məqsədlər” ifadəsi müvafiq qaydada başa düşülür;

x) “**anbar ehtiyatları**” – hər hansı ölkədə, yaxud hər hansı ərazidə olan narkotik vasitələrin aşağıdakı məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş miqdarı deməkdir:

i) həmin ölkənin, yaxud ərazinin hüdudlarında tibbi və ya elmi məqsədlərlə istehlak edilməsi üçün, yaxud

ii) ölkənin, yaxud ərazinin hüdudlarında narkotik vasitələrin və digər maddələrin hazırlanmasında istifadə olunması üçün, yaxud

iii) aparılması üçün, lakin həmin ölkənin, yaxud ərazinin hüdudlarında aşağıdakıların sərəncamında olan narkotik vasitələrin miqdarını əhatə etmir:

iv) pərakəndə satış əcazalarının, yaxud müvafiq şəkildə səlahiyyətləndirilmiş digər pərakəndə satış ticarətçilərinin, eləcə də terapevtik, yaxud elmi funksiyaların yerinə yetirilməsi üçün müvafiq şəkildə səlahiyyətləndirilmiş müəssisələrin və ya ixtisaslaşdırılmış şəxslərin, onlar tərəfindən həmin funksiyaların həyata keçirilməsi zamanı, yaxud

v) “xüsusi anbar ehtiyatları” növündə;

y) “**ərazi**” – hər hansı bir dövlətin, 31-ci maddədə nəzərdə tutulmuş idxala şəhadətnamələr və ixraca icazələr sisteminin tətbiqi məqsədləri üçün ayrıca vahid kimi baxılan istənilən hissəsi deməkdir. Bu anlayış 42 və 46-cı maddələrdə istifadə olunan “ərazi” anlayışına aid deyil.

2. Əgər narkotik vasitə pərakəndə yayılması, tibbi tətbiqi, yaxud elmi tədqiqat işləri üçün istənilən şəxsə, yaxud müəssisəyə gətirilmişdirsə, o, bu Konvensiyanın məqsədləri üçün “**istehlak edilmiş**” saydır: “**istehlak etmə**” termini müvafiq şəkildə başa düşülür.

Maddə 2

NƏZARƏTƏ GÖTÜRÜLMƏLİ OLAN MADDƏLƏR

1. Qəti müəyyən olunmuş narkotik vasitələrə tətbiq olunması nəzərdə tutulan nəzarət tədbirləri istisna olunmaqla,

I Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrə bu Konvensiyaya əsasən, narkotik vasitələrə tətbiq olunan bütün nəzarət tədbirləri, o cümlədən də, 4 c, 19-cu, 20-ci, 21-ci, 29-cu, 30-cu, 31-ci, 32-ci, 33-cü, 34-cü və 37-ci maddələrdə göstərilən nəzarət tədbirləri tətbiq olunmalıdır.

2. 30-cu maddənin 2-ci və 5-ci bəndlərində pərakəndə satış ticarəti barəsində göstərilmiş tədbirlər istisna edilməklə,

II Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrə də **I Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrə tətbiq edilən nəzarət tədbirləri tətbiq olunmalıdır.

3. **III Siyahıya** daxil edilmişlər istisna edilməklə, preparatlara da onların tərkibində olan narkotik maddələrə tətbiq edilən nəzarət tədbirləri tətbiq olunmalıdır. Lakin həmin narkotik vasitələr üzrə təqdim olunmuşlardan başqa, belə preparatlarla bağlı ayrıca hesablamaların (maddə 19) və statistik məlumatların (maddə 20) təqdim olunması tələb olunmur və 29-cu maddənin 2 c bəndi və 30-cu maddənin 1 b, II bəndi tətbiq olunmaya bilər.

4. **III Siyahıya** daxil edilmiş preparatlara da tərkibində **II Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələr olan preparatlara tətbiq edilən nəzarət tədbirləri tətbiq olunmalıdır. Ancaq istisna edici hal kimi, 31-ci maddənin 1 b və 3-15-ci bəndləri və onların əldə edilməsi və pərakəndə yayılması ilə bağlı 34-cü maddənin b bəndi tətbiq olunmaya bilər. Hesablamaların (maddə 19) və statistik məlumatların (maddə 20) məqsədləri üçün tələb olunan məlumatlar isə belə preparatların hazırlanması üçün istifadə olunmuş narkotik vasitələrin miqdarı ilə məhdudlaşır.

5. **IV Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələr, həmçinin **I Siyahıya** daxil edilir və bu sonuncu siyahıdakı narkotik vasitələrə tətbiq olunan bütün nəzarət tədbirləri onlara da tətbiq olunmalıdır və bundan başqa:

a) hər bir Tərəf, bu üsulla daxil edilmiş hər hansı bir narkotik vasitənin xüsusilə təhlükəli xassələrini nəzərə almaqla zəruri hesab etdiyi istənilən xüsusi nəzarət tədbiri görür; və

b) hər bir Tərəf, onun ölkəsində mövcud olan şəraitin bunu əhalinin sağlamlığının və rifahının mühafizəsi üçün ən əlverişli üsul etməsi qənaətinə gəldikdə, istənilən belə narkotik vasitənin istehsalını, hazırlanmasını, ixracını və idxalını, satışını və saxlanmasını, yaxud tətbiqini qadağan edir. Bu halda, həmin Tərəfin bilavasitə müşayiəti və nəzarəti altında aparılan, yaxud bilavasitə belə müşayiət və nəzarət altında aparılmalı olan klinik sınaqları da daxil etməklə, tibbi və elmi-tədqiqat işləri üçün zəruri olan miqdarlar istisna olunur.

6. **I Siyahıya** daxil edilmiş bütün narkotik vasitələrə tətbiq olunan nəzarət tədbirlərinə əlavə olaraq, tiryək 19-cu maddənin 1-ci bəndinin I yarım bəndinin və 21 *bis*, 23-cü və 24-cü maddələrin qərarlarının təsiri altına, kok yarpaqları 26-cı və 25-ci maddələrin qərarlarının təsiri altına və kannabis 28-ci maddənin qərarlarının təsiri altına düşür.

7. Tiryək xaşxaşına, kokain koluna, kannabis bitkisinə, xaşxaş küləsinə və kannabis yarpaqlarına müvafiq olaraq 19-cu maddənin 1-ci bəndinin e yarım bəndində, 20-ci maddənin 1-ci bəndinin g yarım bəndində, 21 *bis* maddəsində və 22-24-cü; 22-ci, 26-cı və 27-ci; 22-ci və 28-ci; 25-ci və 26-cı maddələrdə nəzərdə tutulmuş nəzarət tədbirləri tətbiq olunmalıdır.

8. Tərəflər, bu Konvensiyanın təsiri altına düşməyən, lakin narkotik vasitələrin qanunsuz hazırlanmasında istifadə oluna bilən maddələrə praktiki olaraq həyata keçirilməsi mümkün olan nəzarət tədbirlərinin tətbiq olunması üçün onlardan asılı olan hər nə varsa edirlər.

9. Tərəflər, adətən, sənayedə tibbi və elmi məqsədlərdən başqa məqsədlər üçün istifadə olunan narkotik vasitələrə bu Konvensiyanın qərarlarını tətbiq etməyə borclu deyillər, o şərtlə ki:

a) onlar bu şəkildə istifadə olunan narkotik vasitələrin sui-istifadə predmeti ola bilməməsini, yaxud zərərli nəticələrə səbəb olmamasını (3-cü maddənin 3-cü bəndi), eləcə də zərərli maddələrin praktiki olaraq onların tərkibindən çıxanla bilməməsini lazımi denaturasiya metodları vasitəsi ilə, yaxud digər üsullarla təmin edirlər; və

b) onlar bu şəkildə istifadə olunan hər bir narkotik vasitənin miqdarını təqdim etdikləri statistik məlumatlara (maddə 20) daxil edirlər.

Maddə 3

NƏZARƏTİN TƏTBİQİ SAHƏSİNDƏ DƏYİŞİKLİKLƏR

1. Hər hansı bir Tərəf, yaxud Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, onların fikrincə, siyahılardan hər hansı birinə dəyişiklik edilməsini tələb edə bilən məlumatlara malik olduqları halda bunu Baş katibə bildirir və göstərilən bildirişin təsdiqi üçün bu məlumatları ona təqdim edirlər.

2. Baş katib bu bildirişi və işə aid hesab etdiyi istənilən məlumatları Tərəflərə, Komissiyaya və əgər bildiriş Tərəflərdən hər hansı biri tərəfindən edilirsə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına göndərir.

3. Bildiriş hələ **I Siyahıya**, yaxud **II Siyahıya** daxil edilməmiş hər hansı maddəyə aid olduğu hallarda, i) mövcud məlumatlar əsasında Tərəflər **I Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrə tətbiq edilən bütün nəzarət tədbirlərinin müvəqqəti olaraq həmin maddəyə tətbiq edilməsinin mümkünüyü məsələsinə baxırlar;

ii) bu bəndin III yarımbəndində nəzərdə tutulduğu kimi, özü tərəfindən qərar çıxarılanadək, Komissiya **I Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrə tətbiq edilən bütün nəzarət tədbirlərinin müvəqqəti olaraq həmin maddəyə tətbiq edilməsi barədə qərar çıxara bilər. Tərəflər belə tədbirləri müvəqqəti olaraq söhbət gedən maddəyə tətbiq edirlər;

iii) əgər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı hesab edirsə ki, bu maddə **I Siyahıya**, yaxud **II Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələr kimi sui-istifadə predmeti ola bilər və analoji zərərli nəticələr doğura bilər, yaxud o narkotik vasitəyə çevrilə bilər, o özünün bu rəyini, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyəsinə uyğun olaraq həmin maddənin **I Siyahıya**, yaxud **II Siyahıya** daxil edilməli olması barədə qərar çıxara bilən Komissiyaya bildirir.

4. Əgər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı hesab edirsə ki, hər hansı preparat tərkibindəki maddələrə görə sui-istifadə predmeti ola bilməz, zərərli nəticələr doğura bilməz (3-cü bənd) və onun tərkibində olan narkotik vasitə asanlıqla çıxarıla bilməz, Komissiya Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyəsinə uyğun olaraq həmin preparatı **III Siyahıya** əlavə edə bilər.

5. Əgər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı hesab edirsə ki, **I Siyahıya** daxil edilmiş hər hansı narkotik vasitə xüsusilə sui-istifadə predmeti ola bilər və zərərli nəticələr doğura bilər (3-cü bənd) və onun bu xassəsi **IV Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrdən başqa digər maddələrin malik olmadığı əhəmiyyətli terapevtik üstünlüklə əvəz olunmur, Komissiya Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyəsinə uyğun olaraq həmin maddəni **IV Siyahıya** daxil edə bilər.

6. Bildirişin artıq **I Siyahıya**, yaxud **II Siyahıya** daxil edilmiş hər hansı bir narkotik vasitəyə, yaxud **III Siyahıya** daxil edilmiş preparata aid olunduğu hallarda, Komissiya 5-ci bənddə nəzərdə tutulmuş tədbirdən başqa, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyəsinə uyğun olaraq, istənilən siyahını dəyişdirə bilər:

a) hər hansı bir narkotik vasitəni **I Siyahıdan II Siyahıya**, yaxud **II Siyahıdan I Siyahıya** keçirməklə; yaxud

b) hadisədən asılı olaraq, hər hansı bir narkotik vasitəni, yaxud preparatı hər hansı bir siyahıdan çıxarmaqla.

7. Komissiyanın bu maddəyə əsasən qəbul edilmiş istənilən qərarı Baş katib tərəfindən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olan bütün dövlətlərə, Konvensiyanın iştirakçısı olan, lakin Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olmayan digər dövlətlərə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına və Komitəyə bildirilir. Belə qərar Tərəflərdən hər biri barəsində onun tərəfindən belə bildirişin alındığı gün qüvvəyə minir və bundan sonra Tərəflər bu Konvensiya əsasında tələb oluna bilən tədbirləri görürlər.

8. a) Komissiyanın hər hansı bir siyahını dəyişən qərarına istənilən Tərəfin həmin qərar barədə bildirişi aldığı gündən doxsan gün ərzində verdiyi xahiş əsasən yenidən baxılmalıdır. Yenidən baxılma barədə xahiş işə aid olan xahişi əsaslandırılan bütün məlumatla birlikdə Baş katibə göndərilir.

b) Baş katib yenidən baxılma barədə xahişin surətini və işə aid olan məlumatı Komissiyaya, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına və bütün Tərəflərə göndərir və doxsan gün ərzində öz iradlarını təqdim etməyi onlara təklif edir. Alınmış bütün iradlar baxılmaq üçün Şuraya təqdim olunur.

c) Şura Komissiyanın qərarını təsdiq edə, dəyişdirə, yaxud ləğv edə bilər və Şuranın qərarı qətidir. Şuranın qərarı barədə bildiriş Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olan bütün dövlətlərə, Konvensiyanın iştirakçısı olan, lakin Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olmayan dövlətlərə, Komissiyaya, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına və Komitəyə göndərilir.

d) Komissiyanın ilkin qərarı yenidən baxılma prosedurunun sonunadək qüvvədə qalır.

9. Komissiyanın bu maddəyə əsasən qəbul edilmiş qərarlarına 7-ci maddədə nəzərdə tutulmuş prosedura qaydasında yenidən baxılmır.

Maddə 4

ÜMUMİ ÖHDƏLİKLƏR

Tərəflər aşağıdakılar üçün zəruri ola bilən qanunvericilik tədbirləri və inzibati tədbirlər görürlər:

- a) onların öz ərazi hüduqlarında bu Konvensiyanın qərarlarının qüvvəyə mindirilməsi və yerinə yetirilməsi;
- b) bu Konvensiyanın qərarlarının yerinə yetirilməsində digər dövlətlərlə əməkdaşlıq edilməsi; və
- c) bu Konvensiyanın qərarlarına riayət olunması şərti ilə narkotik vasitələrin istehsalının, hazırlanmasının, ixracının, idxalının, paylanması, onlarla ticarətin və onların tətbiqinin və saxlanması müstəsna olaraq tibbi və elmi məqsədlərlə məhdudlaşdırılması.

Maddə 5

BEYNƏLXALQ NƏZARƏT ORQANLARI

Tərəflər, narkotik vasitələr üzərində beynəlxalq nəzarət barəsində Birləşmiş Millətlər Təşkilatının səlahiyyətlərini tanıyaraq, bu Konvensiyaya uyğun olaraq İqtisadi və Sosial Şuranın narkotik vasitələr üzrə Komissiyasına və Narkotiklər Üzərində Nəzarət üzrə Beynəlxalq Komitəyə verilmiş funksiyaların müvafiq olaraq onlara həvalə olunması ilə razılaşırlar.

Maddə 6

BEYNƏLXALQ NƏZARƏT ORQANLARININ XƏRCLƏRİ

Komissiyanın və Komitənin xərclərini Baş Assambleyanın müəyyən edəcəyi qaydada Birləşmiş Millətlər Təşkilatı ödəyir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olmayan Tərəflər bu xərclərin ödənməsi üçün Baş Assambleyanın ədalətli hesab etdiyi və vaxtaşırı olaraq həmin Tərəflərin hökumətləri ilə məsləhətləşmələr yolu ilə müəyyən etdiyi məbləği ödəyirlər.

Maddə 7

**KOMİSSİYANIN QƏRARLARINA VƏ TÖVSIYYƏLƏRİNƏ
YENİDƏN BAXILMASI**

3-cü maddəyə uyğun olaraq qəbul edilmiş qərarlar istisna olunmaqla, Komissiyanın bu Konvensiyanın qərarları əsasında qəbul edilmiş hər bir qərarı, yaxud tövsiyəsi, onun digər qərarları, yaxud tövsiyələri kimi Şura və ya Baş Assambleya tərəfindən təsdiq edilməli, yaxud dəyişdirilməlidir.

Maddə 8

KOMİSSİYANIN FUNKSIYALARI

Komissiya bu Konvensiyanın məqsədlərinə aidiyyəti olan bütün məsələlərə baxmaq hüququna malikdir və o cümlədən də:

- a) 3-cü maddəyə uyğun olaraq siyahılara dəyişiklik etmək;
- b) Komitənin diqqətini Komitənin funksiyalarına aidiyyəti ola bilən istənilən hadisəyə cəlb etmək;
- c) elmi tədqiqatlar proqramını, elmi və texniki məlumat mübadiləsini də daxil etməklə bu Konvensiyanın məqsədlərinin və qərarlarının həyata keçirilməsi barədə tövsiyələr etmək; və
- d) Konvensiyanın iştirakçısı olmayan dövlətlərin diqqətini, onun bu Konvensiya əsasında qəbul etdiyi qərar və tövsiyələrə, onların həmin qərar və tövsiyələrə uyğun olan tədbirlər görülməsi məsələsinə baxmaları məqsədilə cəlb etmək.

Maddə 9

KOMİTƏNİN TƏRKİBİ VƏ FUNKSIYALARI

1. Komitə Şura tərəfindən aşağıdakı şəkildə seçilən on üç üzvdən ibarətdir:

- a) *tibbi, farmakoloji, yaxud farmasevtik təcrübəyə malik üç üzv* – Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən göstərilən ən azı beş nəfər şəxs daxil edildiyi siyahıdan; və
- b) *on üzv* – Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olan dövlətlərin və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olmayan Tərəflərin göstərdiyi şəxslərin siyahısından.

2. Özünün kompetentliyi, qərəzsizliyi və maraqlı tərəf olmaması baxımından hamının etimadını qazanmış şəxslər Komitənin üzvü ola bilərlər. Bu vəzifədə olduqları müddət ərzində onlar, öz funksiyalarının yerinə yetirilməsi zamanı onların qərəzsizliyinə zərər vura bilən hər hansı bir vəzifə tutmamalı, yaxud hər hansı bir fəaliyyətlə məşğul olmamalıdır. Şura Komitə ilə məsləhətləşərək öz

funksiyalarının yerinə yetirilməsi zamanı Komitənin tam texniki müstəqilliyinin təmin edilməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görür.

3. Şura, ədalətli coğrafi təmsilçilik prinsipini lazımi şəkildə əsas götürərək, narkotikləri istehsal edən, hazırlayan və həmçinin istehlak edən ölkələrdə narkotik vasitələrlə bağlı vəziyyəti bilən və belə ölkələrlə əlaqəli olan şəxslərin ədalətli say mütənasibliyi ilə Komitənin tərkibinə daxil edilməsinin əhəmiyyətliliyini nəzərə alır.

4. Komitə hökumətlərlə əməkdaşlıq etməklə və bu Konvensiyanın qərarlarını nəzərə alaraq, narkotik vasitələrin becərilməsini, istehsalını, hazırlanmasını və istifadə olunmasını tibbi və elmi məqsədlər üçün zəruri olan miqdarla məhdudlaşdırmağa, belə məqsədlər üçün onların mövcudluğunu təmin etməyə və narkotik vasitələrin qanunsuz becərilməsinin, istehsalının, hazırlanmasının, istifadə olunmasının və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinin qarşısını almağa çalışır.

5. Bu Konvensiyaya uyğun olaraq Komitənin gördüyü bütün tədbirlər hökumətlər və Komitə arasında əməkdaşlığın inkişafına yardım məqsədlərinə və hökumətlər və Komitə arasında daimi dialoq üçün mexanizmin təmin olunmasına ən yüksək dərəcədə cavab verən tədbirlər olmalıdır. Həmin dialoq isə bu Konvensiyanın məqsədlərinə nail olunmasına yönəlmiş effektiv milli tədbirlərin keçirilməsinə kömək edəcək və imkan yaradacaqdır.

Maddə 10

SƏLAHIYYƏT MÜDDƏTLƏRİ VƏ KOMİTƏ ÜZVLƏRİNİN MÜKAFATLARI

1. Komitə üzvləri beş il ərzində bu vəzifədə olur və yenidən seçilə bilirlər.
2. Komitənin hər bir üzvünün səlahiyyət müddəti onun davamçısının iştirak etmək hüququna malik olduğu Komitənin birinci iclası ərəfəsində başa çatır.
3. Üç ardıcıl sessiyada olmamış Komitə üzvü istefaya getmiş sayılır.
4. Şura Komitənin tövsiyəsinə əsasən, 9-cu maddənin 2-ci bəndində üzvlük üçün müəyyən olunmuş şərtlərə cavab verməyən istənilən Komitə üzvünü vəzifədən kənarlaşdıra bilər. Belə tövsiyənin qəbul olunması üçün Komitənin doqquz üzvünün səs verməsi tələb olunur.
5. Əgər hər hansı bir Komitə üzvünün səlahiyyət müddəti ərzində Komitədə vakansiya açılsa, Şura mümkün qədər qısa müddət ərzində bu vakansiyanı doldurur və 9-cu maddənin tətbiq edilən qərarlarına əsasən bu müddətin qalan hissəsinə yeni üzv seçir.
6. Komitə üzvləri həcmi Baş Assambleya tərəfindən müəyyən edilən uyğun mükafatlar alırlar.

Maddə 11

KOMİTƏNİN PROSEDUR QAYDALARI

1. Komitə öz sədrini və zəruri hesab etdiyi digər vəzifəli şəxsləri seçir və özünün prosedur qaydalarını qəbul edir.
2. Komitə öz rəyinə görə onun funksiyalarının lazımi səviyyədə yerinə yetirilməsi üçün zəruri ola bilən tezliklə toplaşır, lakin hər bir təqvim ilində ən azı iki sessiya keçirir.
3. Komitə iclaslarında zəruri olan kvorum səkkiz üzvdən ibarətdir.

Maddə 12

HESABLAMA SİSTEMİNİN TƏTBİQİ

1. Komitə 19-cu maddədə nəzərdə tutulmuş hesablamaların təqdim etmə müddətini, yaxud müddətlərini və qaydalarını müəyyən edir və bu məqsəd üçün blank nümunələrini müəyyən edir.
2. Bu Konvensiyanın şamil olunmadığı ölkələr və ərazilər barəsində Komitə maraqlı hökumətlərdən bu Konvensiyanın qərarlarına uyğun olaraq hesablamaların təqdim olunmasını xahiş edir.
3. Əgər hər hansı bir dövlət təyin olunmuş vaxtda özünün istənilən ərazisi üzrə hesablamaları təqdim etmirsə, bu mümkün olduğu üçün, həmin hesablamalar Komitə tərəfindən müəyyən olunur. Belə hesablamaları müəyyən edərkən Komitə bunu imkan daxilində maraqlı hökumətlərlə əməkdaşlıq yolu ilə edir.
4. Komitə hesablamalara, o cümlədən, əlavə hesablamalara baxır. Hesablamaların tərtib olunmasının başa çatdırılması, yaxud onda olan istənilən məlumatın izah olunması üçün, o, xüsusi məqsədlər üçün tələbata aid olanlar istisna edilməklə, adından hesablama təqdim olunmuş istənilən ölkə, yaxud ərazi üzrə zəruri hesab etdiyi məlumatları tələb edə bilər.

5. Komitə narkotik vasitələrin istifadə olunmasını və paylanmasını tibbi və elmi məqsədlər üçün zəruri olan miqdarla məhdudlaşdırmaq məqsədilə və belə məqsədlər üçün onların mövcudluğunun təmin edilməsi üçün, mümkün qədər ən qısa müddət ərzində hesablamaları, o cümlədən, əlavə hesablamaları təsdiq edir. Maraqlı hökumətin razılığı ilə o belə hesablamalara dəyişiklik edə bilər. Hökumət və Komitə arasında fikir ayrılıqları olduğu halda, sonuncu özünün şəxsi hesablamalarını, o cümlədən əlavə hesablamaları tərtib etmək, bildirmək və dərc etmək hüququna malik olacaqdır.

6. 15-ci maddədə qeyd olunan məruzələrdən başqa, Komitə, onun müəyyən etdiyi müddətlərdə, lakin ildə bir dəfədən az olmayaraq, onun rəyinə görə bu Konvensiyanın həyata keçirilməsini asanlaşdıracaq hesablamalara dair məlumatları dərc edir.

Maddə 13

STATİSTİK MƏLUMATLAR SİSTEMİNİN TƏTBİQİ

1. Komitə 20-ci maddədə nəzərdə tutulmuş statistik məlumatların təqdim olunma qaydasını və formasını müəyyən edir və bu məqsəd üçün blank nümunələrini müəyyən edir.

2. Komitə, həmin Tərəf, yaxud istənilən digər dövlət tərəfindən bu Konvensiyanın qərarlarının yerinə yetirilib-yetirilmədiyini müəyyən etmək məqsədilə təqdim olunmuş məlumatlara baxır.

3. Komitə bu statistik məlumatlarda olan göstəriciləri genişləndirmək, yaxud izah etmək üçün zəruri hesab etdiyi sonrakı məlumatların təqdim olunmasını tələb edə bilər.

4. Xüsusi məqsədlər üçün tələb olunan narkotik vasitələrə dair statistik məlumatlar barəsində öz şübhələrini bildirmək, yaxud fikir söyləmək Komitənin səlahiyyətlərinə aid deyil.

Maddə 14

KONVENSİYANIN QƏRARLARININ YERİNƏ YETİRİLMƏSİNİN TƏMİN OLUNMASI ÜÇÜN KOMİTƏNİN GÖRDÜYÜ TƏDBİRLƏR

1. a) Əgər bu Konvensiyanın qərarları əsasında hökumətlərin ona təqdim etdikləri məlumatlara, yaxud Birləşmiş Millətlər Təşkilatının orqanları və ya ixtisaslaşdırılmış təşkilatlar, yaxud Komitənin tövsiyəsi ilə Komissiya tərəfindən bəyənilməsi şərti ilə, digər dövlətlərarası təşkilatlar, yaxud bu məsələdə bilavasitə səlahiyyətli olan və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin 71-ci maddəsinə uyğun olaraq İqtisadi və Sosial Şura yanında məsləhətçi statusuna malik olan, yaxud Şura ilə xüsusi razılaşma əsasında belə statusdan istifadə edən qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən ona bildirilmiş məlumatlara baxılması nəticəsində Komitənin hər hansı Tərəfin, dövlətin, yaxud ərazinin bu Konvensiyanın qərarlarını yerinə yetirməməsi nəticəsində bu Konvensiyanın məqsədlərinin həyata keçirilməsinin ciddi təhlükə altında olduğunu hesab etməyə obyektiv səbəbləri olarsa, Komitə maraqlı hökumətə məsləhətləşmələrə başlamağı təklif etmək, yaxud izahat təqdim etməyi ondan xahiş etmək hüququna malikdir. Əgər bu Konvensiyanın qərarlarını yerinə yetirən hər hansı bir Tərəf, yaxud dövlət, yaxud ərazi narkotik vasitələrin qanunsuz becərilməsinin, istehsalının, yaxud hazırlanmasının, yaxud qanunsuz dövriyyəsinin, yaxud qanunsuz istehlakının əhəmiyyətli mərkəzinə çevrilmişdirsə və əgər həmin Tərəfin, yaxud dövlətin, yaxud ərazinin belə mərkəzə çevrilə biləcəyinə ciddi təhlükə olduğuna sübut olarsa, Komitə maraqlı hökumətə məsləhətləşmələrə başlamağı təklif etmək hüququna malikdir. Komitənin Tərəflərin, Şuranın və Komissiyanın diqqətini aşağıdakı *d* yarım-bəndində göstərilən məsələyə cəlb etmək hüququna riayət etməklə, Komitə məxfiliyi saxlamaqla məlumatların və həmin hökumətin izahatının təqdim olunması barədə xahişə, yaxud bu bəndə uyğun olaraq hökumətlə keçirilən məsləhətləşmələrə və məsləhətləşmə barədə təklifə baxır;

b) yuxarıdakı *a* yarım-bəndində nəzərdə tutulmuş tədbirləri gördükdən sonra Komitə, əgər zəruri hesab edərsə, maraqlı hökumətə bu Konvensiyanın qərarlarının yerinə yetirilməsi üçün mövcud şəraitdə zəruri olan korrektiv tədbirlərin görülməsini təklif edə bilər.

c) Əgər bu bəndin *a* yarım-bəndində qeyd olunan məsələlərdən birinin aydınlaşdırılması məqsədi üçün belə tədbirin zəruri olduğunu güman edərsə, Komitə maraqlı hökumətə həmin hökumətin münasib bildiyi vasitələrlə öz ərazisində bu məsələnin tədqiqatının aparılmasını təklif edə bilər. Əgər maraqlı hökumət bu tədqiqatın aparılması barədə qərar qəbul edərsə, o, Komitədən ona ekspertiza vasitələrinin və təklif olunmuş tədqiqatın həyata keçirilməsi zamanı həmin hökumətin vəzifəli şəxslərinə kömək göstərilməsi üçün zəruri biliklərə malik bir və ya daha çox şəxsin xidmətlərinin təqdim olunmasını xahiş edə bilər. Komitənin həmin hökumətə təqdim etmək istədiyi şəxs, yaxud şəxslər bu hökumət tərəfindən bəyənilməlidir. Bu tədqiqatın şərtləri və onun başa çatdırılma müddətləri hökumət və Komitə arasında

aparılan məsləhətləşmələr vasitəsi ilə müəyyən olunur. Hökumət bu tədqiqatın nəticələri və görülməsini zəruri hesab etdiyi korrektiv tədbirlər barədə Komitəyə məlumat verir.

d) əgər Komitə hesab edirsə ki, həmin hökumət yuxarıdakı *a* yarım bəndinə əsasən ona edilmiş təklifin cavabında qənaətbəxş izahat verməmişdir, yaxud yuxarıdakı *b* yarım bəndinə əsasən ona təklif edilmiş konektiv tədbirlərin heç birini yerinə yetirməmişdir, yaxud aradan qaldırılması beynəlxalq səviyyədə birgə tədbirlər tələb edən ciddi şərait mövcuddur, o, Tərəflərin, Şuranın və Komissiyanın diqqətini bu şəraitə cəlb edə bilər. Komitə o halda belə hərəkət edir ki, bu Konvensiyanın məqsədlərinin həyata keçirilməsi ciddi təhlükə altına qoyulur və bu məsələnin məqbul həlli başqa üsulla mümkün olmur. Komitə, həmçinin, o halda belə hərəkət edir, əgər o hesab edirsə ki, ciddi şərait mövcuddur və onun aradan qaldırılması üçün beynəlxalq səviyyədə birgə tədbirlər tələb olunur və belə şəraitin Tərəflərin, Şuranın və Komissiyanın diqqətinə çatdırılması belə birgə tədbirlərə yardım üçün ən məqsədəuyğun metoddur; Komitənin məruzələrinə və əgər beləsi varsa, həmin məsələ üzrə Komissiyanın məruzələrinə baxdıqdan sonra Şura Baş Assambleyanın diqqətini bu şəraitə cəlb edə bilər.

2. Yuxarıdakı 1-ci bəndin *d* yarım bəndinə uyğun olaraq Tərəflərin, Şuranın və Komissiyanın diqqətini hər hansı bir şəraitə cəlb edərkən Komitə, əgər o belə hərəkət qaydasını zəruri hesab edirsə, göstərilən müddətə və ya Komitə həmin ölkədəki, yaxud ərazidəki vəziyyəti qənaətbəxş hesab edənə kimi, narkotik vasitələrin həmin ölkəyə, yaxud əraziyə idxalını, narkotik vasitələrin həmin ölkədə, yaxud ərazidən çıxarılmasını və ya hər ikisinin dayandırılmasını Tərəflərə tövsiyə edə bilər. Maraqlı dövlət bu məsələni Şuraya verə bilər.

3. Komitə bu maddənin qərarları əsasında baxılmış istənilən məsələlər barəsində məruzələri dərc etmək və onları bütün Tərəflərə göndərən Şuraya göndərmək hüququna malikdir.

Əgər Komitə belə məruzədə bu maddə əsasında qəbul edilmiş hər hansı bir qərarı, yaxud bu məsələyə dair hər hansı bir məlumatı dərc edirsə, o bu məqalədə, həmçinin maraqlı hökumətin rəyini, əgər sonuncu bunu xahiş edirsə, dərc edir.

4. Əgər hər hansı bir halda Komitənin bu maddə əsasında dərc olunmuş qərarı yekdilliklə qəbul edilməmişdirsə, azlığın rəyi göstərilməlidir.

5. Bu maddəyə uyğun olaraq Komitənin iclasında bilavasitə ona aid olan məsələyə baxıldığı halda istənilən dövlət Komitənin iclasında olmağa dəvət edilir.

6. Komitənin bu maddə əsasında çıxarılan qərarları bütün Komitə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Maddə 14 bis

TEXNİKİ VƏ MALİYYƏ YARDIMI

Komitə bunu münasib bildiyi hallarda və 14-cü maddənin 1-ci və 2-ci bəndlərində göstərilən tədbirlərə əlavə, yaxud alternativ kimi, maraqlı hökumətin razılığı ilə, o, 2-ci, 35-ci, 38-ci və 38 *bis* maddələrdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri də daxil etməklə, həmin hökumətin bu Konvensiyadan irəli gələn öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə yönəlmiş səylərinə dəstək olaraq bu hökumətə texniki və maliyyə yardımı, yaxud hər ikisinin təqdim edilməsini Birləşmiş Millətlər Təşkilatının səlahiyyətli orqanlarına və ixtisaslaşdırılmış təsisatlarına tövsiyə edə bilər.

Maddə 15

KOMİTƏNİN MƏRUZƏLƏRİ

1. Komitə öz işi barədə illik məruzə və özünün zəruri hesab etdiyi, həmçinin, onun sərəncamında olan hesablamaların və statistik məlumatların təhlilindən ibarət olan əlavə məruzələri və müvafiq hallarda, əgər hökumətlər bunu təqdim etmişlərsə, yaxud bu onlardan tələb olunmuşdursa, Komitənin lazım bildiyi istənilən iradlar və tövsiyələrlə birlikdə izahatlar barədə hesabatı tərtib edir. Bu məruzələr zəruri hesab etdiyi iradları edə bilən Komissiya vasitəsi ilə Şuraya təqdim olunur.

2. Bu məruzələr Tərəflərə bildirilir və sonra Baş katib tərəfindən dərc olunur. Tərəflər onların məhdudiyətsiz yayılmasına icazə verirlər.

Maddə 16

KATİBLİK

Komissiya və Komitəyə Katiblik tərəfindən xidmət göstərilməsi Baş katib tərəfindən təqdim olunur. O cümlədən, Komitənin katibi Komitə ilə məsləhətləşməklə Baş katib tərəfindən təyin olunur.

Maddə 17
XÜSUSİ İDARƏ

Bu Konvensiyanın qərarlarının tətbiqi məqsədləri üçün Tərəflər xüsusi idarəyə malik olacaqlar.

Maddə 18
**TƏRƏFLƏRİN BAŞ KATİBƏ BİLDİRDİKLƏRİ
MƏLUMATLAR**

1. Tərəflər Komissiyanın funksiyalarının yerinə yetirilməsi üçün zəruri məlumat kimi onun özü tərəfindən tələb oluna biləcək məlumatları Baş katibə bildirirlər və o cümlədən,

- a) Konvensiyanın onların ərazilərində tətbiq olunması barədə illik məruzələri;
- b) bu Konvensiyanın yerinə yetirilməsi üçün vaxtaşırı olaraq qəbul olunan bütün qanunların və qaydaların mətnlərini;
- c) qanunsuz dövriyyə halları barədə Komissiyanın göstərəcəyi məlumatların aşkar olunmuş hər bir qanunsuz dövriyyə halı barədə qanunsuz dövriyyə üçün narkotik vasitələrin alınması mənbəyini göstərdiyinə, yaxud söhbət gedən miqdarlara, yaxud qanunsuz dövriyyə ilə məşğul olan şəxslərin tətbiq etdikləri metodlara görə əhəmiyyətli ola bilən məlumatları da daxil etməklə;
- d) ixrac üçün icazə, yaxud idxal üçün şəhadətnamə verməyə səlahiyyətli olan hökumət idarələrinin adları və ünvanları.

2. Tərəflər əvvəlki bənddə qeyd olunan məlumatları Komissiyanın təklif edə biləcəyi şəkildə, müddətlərdə və blanklarda bildirirlər.

Maddə 19
**NARKOTİK VASİTƏLƏRƏ OLAN TƏLƏBATIN
HESABLANMASI**

1. Tərəflər hər il Komitəyə öz ərazilərinin hər biri üzrə, Komitənin göstərdiyi qaydada və formada, onun göndərdiyi blanklarda aşağıdakı məsələlər üzrə hesablamalar təqdim edirlər.

- a) tibbi və elmi məqsədlər üçün istehlak olunması nəzərdə tutulan narkotik vasitələrin miqdarı;
- b) **III Siyahıya** daxil edilmiş digər narkotik vasitələrin, preparatların və bu Konvensiyanın şamil olunmadığı maddələrin hazırlanması üçün nəzərdə tutulmuş narkotik vasitələrin miqdarı;
- c) hesablamanın aid olduğu ilin 31 dekabrına olan vəziyyətə narkotik vasitələrin anbar ehtiyatları;
- d) xüsusi anbar ehtiyatlarının artırılması üçün zəruri olan narkotik vasitələrin miqdarı;
- e) tiryək xaşxaşının becərilməsi üçün istifadə edilməli olan torpağın sahəsi (hektarla) və coğrafi vəziyyəti;
- f) istehsal olunması ehtimal edilən tiryəkin təqribi miqdarı;
- g) sintetik narkotik vasitələri hazırlayacaq sənaye müəssisələrinin sayı; və
- h) əvvəlki yarımbənddə qeyd olunan müəssisələrin hər birində hazırlanacaq sintetik narkotik vasitələrin miqdarı.

2. a) 21-ci maddənin 3-cü bəndində qeyd olunan çıxılmaları nəzərə almaqla, hər bir ərazi və hər bir narkotik vasitə üzrə, tiryək və sintetik narkotik vasitələr istisna edilməklə, hesablamaların nəticəsi bu maddənin 1-ci bəndinin a, b və d yarımbəndlərində göstərilən miqdarların cəminə, əvvəlki ilin 31 dekabrına olan anbar ehtiyatlarının 1-ci bəndin c yarımbəndinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş səviyyəyə çatdırılması üçün tələb olunan istənilən miqdarı əlavə etməklə tərtib olunur;

b) 21-ci maddənin 3-cü bəndində idxal ilə bağlı və 21 bis maddəsinin 2-ci bəndində qeyd olunan çıxılmaları nəzərə almaqla, hər bir ərazidə tiryək üzrə hesablamaların nəticəsi, bu miqdarlarının hansının böyük olmasından asılı olaraq, yaxud bu maddənin 1-ci bəndinin a, b və d yarımbəndlərində göstərilən miqdarların cəminə, əvvəlki ilin 31 dekabrına olan anbar ehtiyatlarının 1-ci bəndin c yarımbəndinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş səviyyəyə çatdırılması üçün tələb olunan istənilən miqdarı əlavə etməklə, yaxud bu maddənin 1-ci bəndinin I yarımbəndində göstərilən miqdara görə tərtib olunur;

c) 21-ci maddənin 3-cü bəndində qeyd olunan çıxılmaları nəzərə almaqla, hər bir ərazi üzrə hər bir sintetik narkotik vasitə üzrə hesablamaların nəticəsi bu miqdarların hansının böyük olmasından asılı olaraq, yaxud bu maddənin 1-ci bəndinin a, b və d yarımbəndlərində göstərilən miqdarların cəminə, əvvəlki ilin 31 dekabrına olan anbar ehtiyatlarının 1-ci bəndin c yarımbəndinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş səviyyəyə çatdırılması üçün tələb olunan istənilən miqdarı əlavə etməklə, yaxud bu maddənin 1-ci bəndinin h yarımbəndində göstərilən miqdarların cəminə görə tərtib olunur;

d) üzərinə həbs qoyulmuş və sonra qanuni istifadə üçün həbsdən azad edilmiş istənilən miqdarın, eləcə də mülki əhalinin tələbatının ödənilməsi üçün xüsusi ehtiyatlardan götürülmüş istənilən miqdarın hesaba alınması üçün bu bəndin əvvəlki yarımbəndlərinə əsasən təqdim olunan hesablamalar lazımi şəkildə dəyişdirilir.

3. İstənilən dövlət belə hesablamalara zərurət yaratmış şəraiti izah etməklə il ərzində əlavə hesablamalar təqdim edə bilər.

4. Tərəflər hesablamalarda göstərilmiş miqdarların müəyyən olunması üçün tətbiq edilmiş metod və həmin metoda olan hər bir dəyişikliklər barədə Komitəni xəbərdar edirlər.

5. 21-ci maddənin 3-cü bəndində göstərilən çıxılmaları və müvafiq hallarda 21 *bis* maddəsinin qərarlarını nəzərə alaraq hesablamalar həddini aşmamalıdır.

Maddə 20

KOMİTƏYƏ TƏQDİM OLUNAN STATİSTİK MƏLUMATLAR

1. Tərəflər Komitəyə öz ərazilərinin hər biri üzrə, Komitənin göstərdiyi qaydada və formada, Komitənin göndərdiyi blanklarda aşağıdakı məsələlər üzrə statistik məlumatlar təqdim edirlər:

a) narkotik vasitələrin istehsalı, yaxud hazırlanması;

b) **III Siyahıya** daxil edilmiş digər narkotik vasitələrin, preparatların və bu Konvensiyanın şamil olunmadığı maddələrin hazırlanması üçün narkotik vasitələrin istifadə olunması, eləcə də xaşxaş küləşinin narkotik vasitələrin hazırlanması üçün istifadə olunması;

c) narkotik vasitələrin istehlakı;

d) narkotik vasitələrin və xaşxaş küləşinin idxalı və ixracı;

e) narkotik vasitələr üzərinə həbs qoyulması və onlar barəsində sərəncam verilməsi;

f) bu məlumatların aid olduğu ilin 31 dekabrına olan vəziyyətə narkotik vasitələrin anbar ehtiyatları; və

g) tiryək xaşxaşın becərilməsi üçün istifadə edilən müəyyən olunması mümkün olan sahə.

2. a) d yarımbəndi istisna edilməklə 1-ci bənddə göstərilən məsələlər üzrə statistik məlumatlar hər il tərtib olunur və onların aid olduğu ildən sonra gələn ilin 30 iyununa kimi Komitəyə təqdim olunur;

b) 1-ci bəndin d yarımbəndində göstərilən məsələlər üzrə statistik məlumatlar rüb üzrə tərtib olunur və onların aid olduğu rüb başa çatdıqdan sonrakı bir aylıq müddət ərzində Komitəyə təqdim olunur.

3. Tərəflər xüsusi anbar ehtiyatları barədə statistik məlumatlar təqdim etməyə bərcü deyillər, lakin ayrıca olaraq xüsusi məqsədlər üçün həmin ölkəyə və ya əraziyə idxal edilmiş, yaxud həmin ölkədə və ya ərazidə alınmış narkotik vasitələr barədə, eləcə də mülki əhalinin tələbatlarının ödənilməsi üçün xüsusi anbar ehtiyatlarından götürülmüş narkotik vasitələrin miqdarı barədə məlumatlar təqdim edirlər.

Maddə 21

HAZIRLAMANNIN VƏ İDXALIN MƏHDUDLAŞDIRILMASI

1. İstənilən il ərzində istənilən ölkə, yaxud ərazi tərəfindən hazırlanmış və idxal edilmiş hər bir narkotik vasitənin ümumi miqdarı aşağıdakı miqdarların cəmindən artıq olmamalıdır:

a) tibbi və elmi məqsədlər üçün müvafiq hesablama hədlərində istehlak olunmuş miqdarın;

b) **III Siyahıya** daxil edilmiş digər narkotik vasitələrin, preparatların və bu Konvensiyanın şamil olunmadığı maddələrin hazırlanması üçün müvafiq hesablama hədlərində istifadə olunmuş miqdarın;

c) aparılmış miqdarın;

d) anbar ehtiyatlarının müvafiq hesablamada göstərilmiş səviyyəyə çatdırılması məqsədilə onlara əlavə olunmuş miqdarın; və

e) müvafiq hesablama hədlərində xüsusi məqsədlər üçün alınmış miqdarın.

2. 1-ci bənddə göstərilən miqdarların cəmindən üzərinə həbs qoyulmuş və qanuni istifadə üçün azad olunmuş hər bir miqdar, eləcə də mülki əhalinin ehtiyacları üçün xüsusi anbar ehtiyatlarından götürülmüş hər bir miqdar çıxılır.

3. Əgər Komitə hesab edərsə ki, istənilən həmin ildə hazırlanmış və idxal edilmiş miqdar, 1-ci bənddə göstərilən miqdarların cəmindən (bu maddənin 2-ci bəndində müəyyən olunmuş istənilən miqdarı ondan çıxmaq şərti ilə) artıqdır, bu şəkildə müəyyən olunmuş və ilin sonuna qalmış hər bir qalıq növbəti ildə hazırlanmalı, yaxud idxal edilməli olan miqdardan və 19-cu maddənin 2-ci bəndində müəyyən olduğu kimi hesablamaların nəticəsindən çıxılmalıdır.

4. a) Əgər idxal və ixrac haqqında statistik məlumatlardan (maddə 20) görünürsə ki, hər hansı bir ölkəyə, yaxud əraziyə ixrac edilmiş miqdar, 19-cu maddənin 2-ci bəndində müəyyən olduğu kimi,

həmin ölkə, yaxud ərazi üçün hesablamaların cəmindən (ixrac edilmiş kimi göstərilmiş miqdarları əlavə etdikdən və bu maddənin 3-cü bəndinə əsasən müəyyən olunmuş istənilən qalığı çıxıldıqdan sonra) artıqdır, Komitə bu faktı, Komitənin rəyinə görə bu barədə məlumatlandırılmalı olan dövlətlərin nəzərinə çatdırıla bilər;

b) Tərəflər bu bildirişi aldıqda, aşağıdakılar istisna edilməklə, həmin narkotik vasitənin bu ölkəyə, yaxud əraziyə həmin il ərzində sonrakı ixrac edilməsinə icazə vermirlər:

i) həmin ölkə, yaxud ərazi üzrə istər hesablamadan artıq aparılmış miqdar barədə, istərsə də zəruri olan əlavə miqdar barədə əlavə hesablamaların təqdim olunması halı, yaxud

ii) müstəsna hallarda, ixrac edən ölkənin hökumətinin rəyinə görə ixrac xəstələrin müalicəsi üçün zəruri olduqda.

Maddə 21 bis

TİRYƏK İSTEHSALININ MƏHDUDLAŞDIRILMASI

1. İstənilən ölkə, yaxud ərazi tərəfindən tiryək istehsalı elə şəkildə təşkil olunur və nəzarətdə saxlanılır ki, istənilən il ərzində istehsal olunan tiryəkin miqdarı 19-cu maddənin 1-ci bəndinin I yarım bəndinə əsasən müəyyən olunmuş tiryək istehsalı hesablamasından artıq olmaması mümkün qədər təmin olunsun.

2. Əgər Komitə bu Konvensiyanın qərarlarına uyğun olaraq onun sərəncamında olan məlumatlara əsasən belə nəticəyə gəlsə ki, 19-cu maddənin 1-ci bəndinin I yarım bəndinə əsasən hesablama təqdim etmiş hər hansı bir Tərəf öz sərhədi hüduhdlarında tiryək istehsalını müvafiq hesablamalara uyğun olaraq qanuni məqsədlərlə məhdudlaşdırmamışdır və belə Tərəfin sərhəd hüduhdlarında qanuni, yaxud qeyri-qanuni istehsal olunmuş tiryəkin əhəmiyyətli miqdarı qanunsuz dövriyyəyə daxil olmuşdur, o, qeyd olunan nəticə barədə bildirişdən sonrakı bir ay ərzində maraqlı Tərəfin ona təqdim olunmuş izahatlarını öyrəndikdən sonra belə miqdarın istehsal olunmalı olan miqdardan və 19-cu maddənin 2-ci bəndinin b yarım bəndində növbəti il üçün (belə çıxılma ilin fəslini və tiryəkin ixracı üzrə müqavilə öhdəliklərini nəzərə almaqla texniki cəhətdən həyata keçirilə bilər) müəyyən olunmuş hesablamaların cəmindən tam və ya qismən çıxılması barədə qərar qəbul edə bilər. Maraqlı Tərəf onun barəsində xəbərdar edildikdən doxsan gün sonra bu qərar qüvvəyə minir.

3. Yuxarıdakı 2-ci bəndə uyğun olaraq çıxılma barədə özünün qəbul etdiyi qərar haqqında maraqlı Tərəfi xəbərdar etdikdən sonra, şəraitin məqbul həlli məqsədilə Komitə həmin Tərəflə məsləhətləşir.

4. Əgər şərait məqbul həll olunmamışdırsa, Komitə, məqsədəuyğun olduqda, 14-cü maddənin qərarlarını tətbiq edə bilər.

5. Yuxarıdakı 2-ci bəndə uyğun olaraq çıxılma barədə qərar qəbul edərkən Komitə nəinki bu məsələyə aid olan bütün şəraiti, o cümlədən yuxarıdakı 2-ci bənddə qeyd olunan qanunsuz dövriyyə probleminin baş verməsi ilə bağlı olan şəraiti, həmçinin həmin Tərəfin qəbul edə biləcəyi istənilən müvafiq yeni nəzarət tədbirlərini nəzərə alır.

Maddə 22

BECƏRMƏYƏ DAİR XÜSUSİ MÜDDƏALAR

1. Ölkədə, yaxud ərazidə mövcud olan şərait, tiryək xaşxaşının, kokain kolunun, yaxud kannabis bitkisinin becərilməsinin qadağan olunmasını, onların fikrincə, xalqın sağlamlığının və rifahının qorunması və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəyə keçməsinin qarşısının alınması üçün ən məqsədəuyğun tədbirə çevirdiyi hallarda, maraqlı Tərəf belə becərməni qadağan edir.

2. Elmi, yaxud tədqiqat məqsədləri üçün həmin Tərəfə zəruri olan az miqdarlar istisna olunmaqla, tiryək xaşxaşının, yaxud kannabis bitkisinin becərilməsinə qadağan edən Tərəf qanunsuz becərilən istənilən bitkiyə həbs qoyulması və onların məhv edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görür.

Maddə 23

TİRYƏK ÜZRƏ DÖVLƏT İDARƏLƏRİ

1. Tiryək istehsalı üçün tiryək xaşxaşının becərilməsinə icazə verən Tərəf, əgər hələ bunu etməmişdirsə, bu maddə ilə nəzərdə tutulmuş funksiyaların yerinə yetirilməsi üçün bir və ya bir neçə dövlət idarəsi (bundan sonra bu maddədə "idarə" adlandırılan) yaradır.

2. Hər bir belə Tərəf tiryək istehsalı üçün tiryək xaşxaşının becərilməsinə və tiryəkə aşağıdakı qərarları tətbiq edir:

a) İdarə tiryək istehsalı üçün tiryək xaşxaşının becərilməsinə icazə verilən rayonları və torpaq sahələrini müəyyən edir;

b) ancaq İdarədən lisenziya almış əkinçilərin becərmə ilə məşğul olmasına icazə verilir;

c) hər bir lisenziyada üzərində becərmə aparılmasına icazə verilən torpaq sahəsinin ölçüləri dəqiq göstərilir;

d) tiryək xaşxaşının becərilməsi ilə məşğul olan bütün əkinçilər topladıqları tiryəkin hamısını İdarəyə təhvil verməyə borcludurlar. Məhsul yığımının başa çatmasından sonra mümkün qədər tez, lakin dörd aydan gec olmayaraq, İdarə yığılmış tiryəki satın alır və faktiki olaraq onun üzərində sahibliyə başlayır;

e) İdarə müstəsna olaraq idxal etmək, ixrac etmək, topdansatış ticarəti ilə məşğul olmaq və tiryək alkaloidləri, tibbi tiryək, yaxud tiryək preparatları fabriklərinin malik olduqlarından başqa qalan anbar ehtiyatları saxlamaq hüququna malikdir. Tərəflər bu müstəsna hüququ tibbi tiryəkə və tiryək preparatlarına şamil etməyə borclu deyillər.

3. Əgər həmin Tərəfin konstitusiyası buna yol verirsə, 2-ci bənddə qeyd olunan hökumət funksiyaları vahid hökumət idarəsi tərəfindən yerinə yetirilir.

Maddə 24

BEYNƏLXALQ TİCARƏT ÜÇÜN TİRYƏK İSTEHSALININ MƏHDUDLAŞDIRILMASI

1. a) Əgər hər hansı bir Tərəf tiryək istehsalına başlamaq, yaxud mövcud istehsalı artırmaq fikrindədirsə, o, Komitənin dərc etdiyi hesablamalara uyğun olaraq dünyada tiryəkə olan tələbatı o məqsədlə nəzərə alır ki, həmin Tərəfin tiryək istehsal etməsi dünyada tiryək istehsalının ifrat həddə çatmasına gətirib çıxarmasın;

b) əgər onların fikrincə, belə istehsal, yaxud istehsalın artırılması onların ərazisində tiryəkin qanunsuz dövriyyəsinə gətirib çıxara bilərsə, Tərəflər tiryək istehsalına, yaxud mövcud istehsalın artırılmasına icazə vermirlər;

2. a) Əgər 1961-ci il yanvarın 1-nə kimi ixrac üçün tiryək istehsal etməyən hər hansı bir Tərəf, 1-ci bəndə riayət etməklə, özünün istehsal etdiyi ildə 5 tondan artıq olmayan miqdarda tiryəki ixrac etmək istəyirsə, o, aşağıdakılar barədə məlumatları da təqdim etməklə Komitəni xəbərdar edir:

i) bu Konvensiyaya uyğun olaraq tələb olunduğu kimi, istehsal olunacaq və ixrac ediləcək tiryək barədə qüvvədə olan nəzarət sistemi; və

ii) onun bu tiryəki ixrac etmək istədiyi ölkənin, yaxud müvafiq olaraq ölkələrin adı;

Komitə ya bu xəbərdarlığı bəyənlə bilər, ya da ki, o həmin Tərəfə ixrac üçün tiryək istehsal etməməyi tövsiyə edə bilər;

b) barəsində 3-cü bənddə danışılan Tərəflər sırasından olmayan hər hansı bir Tərəf, ixrac üçün ildə 5 tondan artıq olan miqdarlarda tiryək istehsal etmək istəyirsə, o, işə aid olan məlumatları və o cümlədən aşağıdakılar barədə məlumatları da təqdim etməklə bu barədə Şuranı xəbərdar edir:

i) ixrac üçün istehsal edilməli olan ehtimal olunan miqdar;

ii) istehsal edilməli olan tiryək barədə mövcud olan, yaxud nəzərdə tutulan nəzarət sistemi; və

iii) onun bu tiryəki ixrac etmək istədiyi ölkənin, yaxud müvafiq olaraq ölkələrin adı;

Şura bu xəbərdarlığı ya bəyənlir, ya da həmin Tərəfə ixrac üçün tiryək istehsal etməməyi tövsiyə edə bilər.

3. 2 a və 2 b bəndlərinin qərarlarından asılı olmayaraq, bilavasitə 1961-ci il yanvarın 1-dən əvvəlki on illik müddət ərzində bu ölkənin istehsal etmiş olduğu tiryəki aparmış Tərəf, özünün istehsal etdiyi tiryəki ixrac etməkdə davam edə bilər.

4. a) Tərəflər, aşağıdakı ərazilərdə istehsal edilmiş tiryək istisna edilməklə hər hansı bir ölkədən, yaxud ərazidən tiryək idxal etməzlər:

i) 3-cü bənddə qeyd olunan Tərəfin;

ii) 2 a bəndində nəzərdə tutulduğu kimi, Komitəni xəbərdar etmiş Tərəfin; yaxud

iii) 2 b bəndində nəzərdə tutulduğu kimi, Şuranın razılığı almış Tərəfin

b) bu bəndin a yarım-bəndindən asılı olmayaraq, Tərəflər, 1961-ci il yanvarın 1-dən əvvəlki on illik müddət ərzində ixrac üçün tiryək istehsal etmiş və aparmış, 23-cü maddədə ifadə olunmuş məqsədlər üçün dövlət nəzarət orqanı, yaxud idarə yaratmış və saxlayan və onun istehsal etdiyi tiryəkin qanunsuz dövriyyəyə daxil olmaması üçün effektiv tədbirlər görən istənilən ölkənin istehsal etdiyi tiryəki idxal edə bilərlər.

5. Bu maddənin qərarları heç bir Tərəfin:

- a) özünün şəxsi tələbatları üçün kifayət edəcək miqdarda tiryək istehsal etməsinə; yaxud
- b) bu Konvensiyanın tələblərinə uyğun olaraq qanunsuz dövriyyə nəticəsində digər Tərəfin ərazisində saxlanmış tiryəki ixrac etməsinə maneə törətmir.

Maddə 25

TİRYƏK KÜLƏŞİ ÜZƏRİNDƏ NƏZARƏT

1. Tiryək istehsalından başqa, digər məqsədlər üçün özündə tiryək xaşxaşının becərilməsinə icazə verən Tərəf onun üçün bütün zəruri tədbirləri görür ki:

- a) həmin tiryək xaşxaşından tiryək istehsal olunması; və
- b) tiryək küləşindən narkotik vasitələrin hazırlanmasına lazımi nəzarət edilsin.

2. Tərəflər tiryək küləşi barəsində 31-ci maddənin 4-15-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş idxala şəhadətnamə və ixraca icazə sistemini tətbiq edirlər.

3. Tərəflər tiryək küləşinin idxalı və ixracı barədə 20-ci maddənin 1 *d* və 2 *b* bəndlərinə əsasən narkotik vasitələr barəsində tələb olunan statistik məlumatlar təqdim edirlər.

Maddə 26

KOKAİN KOLU VƏ KOK YARPAQLARI

1. Əgər hər hansı bir Tərəf kokain kolunun becərilməsinə icazə verirsə, o, kokain koluna, eləcə də kok yarpaqlarına, 23-cü maddədə tiryək xaşxaşı üzərində nəzarət barəsində nəzərdə tutulmuş nəzarət sistemini tətbiq edir. Lakin göstərilən maddənin 2 *d* bəndinə aid olan hissədə, bu maddədə qeyd olunan İdarənin üzərinə qoyulmuş vəzifə, ancaq yığılma başa çatdıqdan sonra, imkan daxilində, ən qısa müddət ərzində məhsul üzərində faktiki sahibliyə başlamaqdan ibarətdir.

2. Tərəflər bütün yabanı bitən kokain kolların kökündən çıxarılması üçün imkan daxilində tədbirlər görürlər. Bu bitkilərin qanunsuz becərilməsi hallarında onlar həmin bitkiləri məhv edirlər.

Maddə 27

KOK YARPAĞINA DAİR ƏLAVƏ QƏRARLAR

1. Tərəflər tərkibində hər hansı bir alkaloidlər olmayan tamı maddələrin hazırlanması üçün kok yarpaqlarından istifadə olunmasına və belə istifadə zəruri olduğuna görə bu yarpaqların istehsalına, idxalına, ixracına, həmçinin onlarla ticarətə və onların saxlanmasına icazə verə bilirlər.

2. Tərəflər tamı maddələrin hazırlanması üçün istifadə olunan kok yarpaqları üzrə ayrıca hesablama (maddə 19) və statistik məlumat (maddə 20) təqdim edirlər. Yalnız eyni kok yarpaqlarından alkaloidlər, həmçinin tamı maddələrin çıxarılması üçün istifadə olunduğu və bu halların hesablamalarda və statistik məlumatlarda izah edildiyi hallar istisna təşkil edir.

Maddə 28

KANNABİS ÜZƏRİNDƏ NƏZARƏT

1. Əgər hər hansı bir Tərəf kannabis, yaxud kannabis qatranı istehsalı üçün kannabis bitkisinin becərilməsinə icazə verirsə, o bu zaman 23-cü maddədə tiryək xaşxaşı üzərində nəzarət barəsində nəzərdə tutulmuş nəzarət sistemini tətbiq edir.

2. Bu Konvensiya müstəsna olaraq sənaye məqsədləri (lif və toxum), yaxud bağçılıq üçün becərilən kannabis bitkisinə tətbiq edilmir.

3. Tərəflər kannabis bitkisinin yarpaqları ilə sui-istifadənin və onların qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması üçün zəruri ola bilən tədbirləri görürlər.

Maddə 29

HAZIRLAMA

1. Hazırlamanın dövlət müəssisəsi, yaxud müəssisələri tərəfindən həyata keçirildiyi hallar istisna olunmaqla, Tərəflər narkotik vasitələrin hazırlanmasının lisenziyalar üzrə həyata keçirilməsini tələb edirlər.

2. Tərəflər:

- a) narkotik vasitələr hazırlayan, yaxud bu hazırlama ilə məşğul olan bütün şəxslərə və bütün müəssisələrə nəzarət edirlər;

b) belə hazırlamanın mümkün ola biləcəyi müəssisələrə və otaqlara lisenziyalar vasitəsi ilə nəzarət edirlər; və

c) tələb edirlər ki, lisenziyası olan narkotik vasitələrin fabrik sahibləri onların hazırlamaq hüququna malik olduqları narkotik vasitələrin növlərini və dəqiq miqdarını göstərməklə vaxtaşırı icazə alsınlar. Lakin preparatların hazırlanması üçün vaxtaşırı icazə tələb olunmur.

3. Tərəflər mövcud bazar şəraitini nəzərə almaqla, narkotik vasitələrin fabrik sahiblərinin sərəncamında müəssisənin normal fəaliyyəti üçün zəruri olan miqdardan artıq narkotik vasitələrin və tiryək küləşi miqdarının cəmləşdirilməsinə yol vermirlər.

Maddə 30

TİCARƏT VƏ PAYLANMA

1. a) Ticarət, yaxud paylanmanın dövlət müəssisəsi, yaxud müəssisələri tərəfindən həyata keçirildiyi hallar istisna edilməklə, Tərəflər narkotik vasitələrlə ticarətin və onların paylanmasının lisenziya əsasında həyata keçirilməsini tələb edirlər.

b) Tərəflər:

i) narkotik vasitələrin ticarətini, yaxud onların paylanmasını həyata keçirən, yaxud bu ticarət və ya paylanma ilə məşğul olan bütün şəxslərə və bütün müəssisələrə nəzarət edirlər;

ii) belə ticarətin, yaxud paylanmanın mümkün ola biləcəyi müəssisələrə və otaqlara (binalara) lisenziyalar vasitəsi ilə nəzarət edirlər. Lisenziyalar barədə tələb preparatlara aid edilməyə bilər.

c) a və b yarımbəndlərinin lisenziyalara aid olan qərarları tibbi və elmi funksiyaların həyata keçirilməsinə müvafiq qaydada səlahiyyətləndirilmiş şəxslərə onların həyata keçirildiyi dövrdə tətbiq edilməyə bilər.

2. Tərəflər, həmçinin:

a) mövcud bazar şəraitini nəzərə almaqla, ticarətçilərin, paylayıcı təşkilatların, dövlət müəssisələrinin, yaxud bunun üçün müvafiq qaydada səlahiyyətləndirilmiş yuxarıda göstərilən şəxslərin sərəncamında onların normal fəaliyyəti üçün zəruri olan miqdardan artıq narkotik vasitələrin və tiryək küləşi miqdarının cəmləşdirilməsinə yol vermirlər; və

b) i) narkotik vasitələrin ayrı-ayrı şəxslərə çatdırılması və verilməsi üçün tibbi reseptlərin təqdim olunmasını tələb edirlər; bu tələb, lazımı qaydada icazə verilmiş terapevtik funksiyaların həyata keçirilməsi ilə bağlı ayrı-ayrı şəxslərin qanuni şəkildə ala, istifadə edə, buraxa və təyin edə bildiyi narkotik vasitələrə aid edilməyə bilər; və

ii) əgər Tərəflər bu tədbirləri zəruri, yaxud arzu olunan hesab edirlərsə, onlar **I Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrə reseptlərin səlahiyyətli hakimiyət orqanları, yaxud bunun üçün səlahiyyətləndirilmiş peşəkar assosiasiyalar tərəfindən kötüklü kitabça şəklində buraxılan rəsmi blanklarda yazılmasını tələb edirlər.

3. Yaxşı olar ki, Tərəflər narkotik vasitələr barəsində yazılı, yaxud çap olunmuş təkliflərdə, bütün növlərdən olan reklamlarda, narkotik vasitələrə aid olan və kommərsiya məqsədləri üçün istifadə olunan təsviri ədəbiyyatda, içərisində narkotik vasitələr olan bağlamaların daxili bükümlərində və narkotik vasitələrin satışa daxil olduğu etiketlərin üzərində Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının bildirdiyi, qeyd olunmamış beynəlxalq adın işarə olunmasını tələb etsinlər.

4. Əgər hər hansı bir Tərəf belə tədbiri zəruri və arzu olunan hesab edirsə, o, içərisində narkotik vasitə olan bağlamaların daxili bükümündə, yaxud onun sargısında aydın görünən qırmızı qoşa zolağın olmasını tələb edir. İçərisində belə narkotik vasitə olan bağlamanın xarici bükümündə qırmızı qoşa zolaq olmamalıdır.

5. Tərəflər narkotik vasitələrin satışa daxil olduğu etiketlərin üzərində çəki vahidi, yaxud faizlə narkotik vasitələrin tutumunun dəqiq göstərilməsini tələb edirlər. Etiket üzərində məlumatların göstərilməsinə dair bu tələb həkim resepti ilə ayrı-ayrı şəxslərə buraxılan narkotik vasitələrə tətbiq edilməyə bilər.

6. 2-ci və 5-ci bəndlərin qərarları **II Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrin pərakəndə ticarətinə, yaxud onların pərakəndə paylanmasına tətbiq edilməyə bilər.

Maddə 31

BEYNƏLXALQ TİCARƏTƏ DAİR XÜSUSİ QƏRARLAR

1. Tərəflər narkotik vasitələrin, aşağıdakı hallardan başqa, heç bir ölkəyə, yaxud əraziyə ixracına şüurlu olaraq icazə vermirlər:

a) həmin ölkənin, yaxud ərazinin qanunlarına və qaydalarına uyğun olaraq; və
b) 19-cu maddənin 2-ci bəndində müəyyən olunduğu kimi, həmin ölkə, yaxud ərazi üçün hesablamaların nəticəsi həddində, reeksport üçün nəzərdə tutulmuş miqdarı əlavə etməklə.

2. Tərəflər azad limanlarda və zonalarda da öz ərazilərinin digər hissələrində olduğu kimi, eyni cür müşahidə və eyni cür nəzarəti həyata keçirirlər, bununla yanaşı, onlar daha ciddi tədbirlər tətbiq edə bilirlər.

3. Tərəflər:

a) idxalın və ixracın dövlət müəssisəsi, yaxud dövlət müəssisələri tərəfindən həyata keçirildiyi hallar istisna edilməklə, narkotik vasitələrin idxalına və ixracına lisenziyaların köməyi ilə nəzarət edirlər; və

b) belə idxalı, yaxud ixracı həyata keçirən və ya belə idxal, yaxud ixracı ilə məşğul olan bütün şəxslərə və bütün müəssisələrə nəzarət edirlər.

4. a) Narkotik vasitələrin idxalına, yaxud ixracına icazə verən hər bir Tərəf, bunun bir və ya bir neçə narkotik vasitəyə aid olmasından asılı olmayaraq, hər bir idxal, yaxud ixrac halı üçün, idxala ayrıca şəhadətnamə, yaxud ixracı icazə alınmasını tələb edir;

b) belə icazədə, yaxud şəhadətnamədə narkotik vasitənin adı, əgər varsa qeyd olunmamış beynəlxalq adı, idxal, yaxud ixrac edilməli olan miqdarı, idxal və ixrac edəninin adı və ünvanı, eləcə də bu idxalın, yaxud ixracın hansı müddət ərzində həyata keçirilməli olduğu göstərilir;

c) bundan başqa, ixracı icazədə idxal barədə şəhadətnamənin (5-ci bənd) nömrəsi və tarixi, həmçinin onu vermiş idarə göstərilir;

d) idxal barədə şəhadətnamədə bir neçə partiya ilə idxal nəzərdə tutula bilər.

5. İxracı icazə verməzdən əvvəl Tərəflər idxalçı ölkənin, yaxud ərazinin səlahiyyətli hökumət orqanları tərəfindən verilmiş idxal şəhadətnaməsinin təqdim olunmasını tələb edirlər. Həmin şəhadətnamədə təsdiq olunur ki, onda qeyd olunan narkotik vasitənin, yaxud narkotik vasitələrin idxalına icazə verilmişdir və belə şəhadətnamə ixracı icazə almaq üçün ərizə verən şəxs və ya müəssisə tərəfindən təqdim olunur. Tərəflər, idxal şəhadətnaməsinin Komissiya tərəfindən təsdiq olunmuş blank nümunələrinə mümkün qədər riayət edirlər.

6. Hər bir ixrac edilən miqdar ixracı icazənin surəti ilə müşayiət olunmalıdır. İxracı icazə verən hökumət həmin icazənin surətini idxalçı ölkənin, yaxud ərazinin hökumətinə göndərir.

7. a) İdxal həyata keçirildikdən sonra, yaxud idxal üçün təyin olunmuş müddət başa çatdıqdan sonra, idxalçı ölkənin, yaxud ərazinin hökuməti ixracı icazəni üzərindəki müvafiq yazı ilə ixrac edən ölkənin, yaxud ərazinin hökumətinə qaytarır;

b) qeyd olunan yazıda faktiki olaraq idxal edilmiş miqdar göstərilməlidir;

c) əgər faktiki olaraq ixracı icazədə göstərilən miqdardan az miqdar ixrac edilmişdirsə, səlahiyyətli hökumət orqanları tərəfindən qeyd olunan icazədə və onun bütün rəsmi surətlərində faktiki olaraq ixrac edilmiş miqdar göstərilir.

8. İxracı icazədə göstərilən şəxsdən başqa, digər şəxs üçün poçt qutusu, yaxud bank ünvanına göndərişlər şəklində ixrac qadağan olunur.

9. İxracı icazə verilməsi haqqında ərizə verən şəxs, yaxud idarə tərəfindən təqdim olunan idxal şəhadətnaməsində idxalçı ölkənin hökumətinin idxal edilən partiyanın təhkim olunmuş gömrük anbarında yerləşdirilməsinə icazə verdiyi barədə qeydlər etdiyi hallar istisna olunmaqla, təhkim olunmuş gömrük anbarının ünvanına göndərişlər növündə ixrac qadağan olunur. Belə halda ixracı icazədə göstərilir ki, ixrac bu məqsədlə həyata keçirilir. Təhkim olunmuş gömrük anbarından hər cür verilməyə, sərəncamında həmin gömrük anbarı olan hökumət orqanlarının icazəsi tələb olunur, xaricə göndəriləndiyi halda isə, verilməyə bu Konvensiyanın anlamında yeni ixrac kimi baxılır.

10. İxrac haqqında icazə ilə müşayiət edilmədən hər hansı bir Tərəfin ərazisinə idxal edilən, yaxud onun ərazisindən ixrac edilən narkotik vasitələrin partiyası gömrük orqanları tərəfindən saxlanmalıdır.

11. Onların daşındıqları nəqliyyat vasitələrindən çıxarılıb-çıxarılmamasından asılı olmayaraq Tərəflər başqa ölkəyə göndərilən narkotik vasitələrin tranzitlə keçməsinə icazə vermirlər. Ancaq ixracı icazənin surətinin həmin Tərəfin səlahiyyətli orqanlarına təqdim olunduğu hallar istisna təşkil edir.

12. Üzərindən narkotik vasitələrin partiyasının aparılmasına icazə verilmiş ölkənin, yaxud ərazinin səlahiyyətli orqanları partiyanı müşayiət edən ixracı icazədə göstəriləndən başqa, təyinat üçün partiyanın yolunun dəyişdirilməsinin qarşısının alınmasından ötrü bütün zəruri tədbirləri görürlər. Üzərindən həmin partiya keçən ölkənin, yaxud ərazinin hökumətinin razılığı ilə həyata keçirildiyi hallar istisna təşkil edir. Həmin ölkənin, yaxud ərazinin hökuməti barəsində yolun dəyişdirilməsi barədə ərizə daxil olmuş narkotik vasitənin hər bir partiyasına tranzit ölkədən, yaxud ərazidən yeni təyinat ölkəsinə,

yaxud ərazisinə ixrac partiyası kimi baxır. Əgər yolun dəyişdirilməsinə icazə verilmişdirsə, 7-ci bəndin *a* və *b* yarımbəndlərinin qərarları tranzit ölkənin, yaxud ərazinin və bu partiyanın ilk dəfə ixrac edildiyi ölkənin, yaxud ərazinin arasındakı münasibətlərə də həmçinin tətbiq olunur.

13. Tranzitdə olan, yaxud təhkim olunmuş gömrük anbarında yerləşdirilmiş narkotik vasitələrin heç bir partiyası barəsində söhbət gedən narkotik vasitələrin xassəsini dəyişdirə biləcək emala məruz qoyula bilməz. Səlahiyyətli hökumət orqanlarının icazəsi olmadan qablaşdırmalar dəyişdirilə bilməz.

14. 11-13-cü bəndlərin Tərəflərdən birinin ərazisi üzərindən narkotik vasitələrin daşınmasına dair qərarları o hallarda tətbiq olunmur ki, barəsində söhbət gedən partiya hava yolu ilə daşınır və o şərtlə ki, təyyarə tranzit ölkəsi, yaxud ərazisi üzərindən yerə enmədən uçuş edir. Əgər təyyarə bu ölkədə, yaxud ərazidə yerə enirsə bu qərarlar tətbiq olunur, belə ki, şərait bunu tələb edir.

15. Bu maddənin qərarları hər hansı bir beynəlxalq sazişin nəzarəti məhdudlaşdıran qərarlarını (tranzitdə olan narkotik vasitələr üzərində Tərəflərdən biri tərəfindən həyata keçirilə bilən) pozmur.

16. 1 *a* və 2-ci bəndlər istisna olunmaqla, bu maddədə heç nə **III Siyahıya** daxil edilmiş preparatlar barəsində məcburi deyil.

Maddə 32

BEYNƏLXALQ NƏQLİYYAT GƏMİLƏRİNİN VƏ TƏYYARƏLƏRİNİN İLK YARDIM DƏRMAN QUTULARINDA NARKOTİK VASİTƏLƏRİN APARILMASINA DAİR XÜSUSİ QƏRARLAR

1. Beynəlxalq nəqliyyat gəmilərində, yaxud təyyarələrdə səyahətlər və ya reyslər zamanı ilk yardım göstərilməsi üçün, yaxud fəvqəladə hallarda zəruri olan məhdud miqdarda narkotik vasitələrin aparılması bu Konvensiyanın anlamında idxal, ixrac, yaxud tranzit sayılmır.

2. 1-ci bənddə qeyd olunan narkotik vasitələrin lazımsız istifadəsinin, yaxud qanunsuz dövriyyəyə keçməsinin qarşısını almaq üçün mövcud təhlükəsizlik tədbirləri qeydiyyat ölkəsi tərəfindən tətbiq olunur. Komissiya lazımı beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşərək belə təhlükəsizlik tədbirlərini tövsiyə edir.

3. 1-ci bəndə uyğun olaraq gəmilərdə, yaxud təyyarələrdə aparılan narkotik vasitələrə qeydiyyat ölkəsinin icazələr və lisenziyalar haqqında qanunları, qaydaları və qərarları səlahiyyətli yerli hökumət orqanlarının gəmilərdə, yaxud təyyarələrdə yoxlamalar və təftiş aparmaq, digər nəzarət tədbirləri görmək üzrə hər hansı bir hüquqlarına zərər vurmada tətbiq olunur. Fəvqəladə hallarda belə narkotik vasitələrin tətbiq olunmasına 30-cu maddənin 2 *b* bəndinin tələblərinin pozulması kimi baxılmır.

Maddə 33

NARKOTİK VASİTƏLƏRİN SAXLANMASI

Tərəflər qanuni hüquqlar olmadan narkotik vasitələrin saxlanmasına icazə vermirlər.

Maddə 34

NƏZARƏT VƏ TƏFTİŞ TƏDBİRLƏRİ

Tərəflər tələb edirlər ki:

a) bu Konvensiyanın qərarlarına uyğun olaraq lisenziya alan, yaxud bu Konvensiyaya uyğun olaraq yaradılmış dövlət müəssisələrində direktor və ya nəzarətedici vəzifələr tutan bütün şəxslər bu məqsədlə qəbul olunmuş qanunların və qaydaların qərarlarının effektiv və dəqiq həyata keçirilməsi üçün lazımı ixtisasa malik olsunlar; və

b) hökumət orqanları, fabriklərinin, ticarətçilər, alimlər, elmi institutlar və xəstəxanalar hazırlanmış hər bir narkotik vasitənin miqdarını və narkotik vasitələrin hər bir ayrıca əldə etmə və istifadə halını göstərən yazılar aparsınlar. Bu yazılar müvafiq olaraq iki ildən az olmayan müddət ərzində saxlanılır. Reseptlərin yazılması üçün kötüklü kitabçalardan istifadə edildikdə (30-cu maddənin 2 *b* bəndi) kötüyü də daxil edilməklə bu kitabçalar həmçinin iki ildən az olmayan müddət ərzində saxlanılır.

Maddə 35

QANUNSUZ DÖVRİYYƏ İLƏ MÜBARİZƏ TƏDBİRLƏRİ

Özlərinin konstitusiyaya, hüquqi və inzibati sistemlərini lazımı qaydada nəzərə almaqla, Tərəflər:

a) qanunsuz dövriyyəyə qarşı preventiv və repressiv tədbirlərin koordinasiyası üçün dövlətdaxili tədbirlər görürlər; bu məqsədlə onlar işin xeyrinə olaraq belə koordinasiyaya görə məsuliyyət daşıyacaq müvafiq orqanı təyin edə bilirlər;

- b) qanunsuz dövriyyə ilə mübarizə üzrə kompaniyanın keçirilməsində bir-birinə kömək edirlər;
- c) qanunsuz dövriyyə ilə mübarizə üzrə razılaşdırılmış kompaniyanın keçirilməsi üçün bir-biri ilə və üzv olduqları səlahiyyətli beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq edirlər;
- d) müvafiq orqanlar arasında beynəlxalq əməkdaşlığın çevik həyata keçirilməsini təmin edirlər;
- e) məhkəmə təqibi üçün beynəlxalq qaydada hüquqi sənədlərin verilməsi tələb olunduğu hallarda, Tərəflərin göstərdiyi orqanlara belə verilmənin çevik şəkildə icra edilməsini təmin edirlər. Bu tələb Tərəflərin rəsmi sənədlərin onlara diplomatik yolla göndərilməsini tələb etmək hüququnu pozmur;
- f) əgər onlar məqsədəuyğun hesab edirlərsə Baş katib vasitəsi ilə Komitəyə və Komissiyaya 18-ci maddəyə əsasən tələb olunan məlumatlara əlavə olaraq narkotik vasitələrlə bağlı öz ərazi hüdüdlərində qanunsuz fəaliyyət haqqında məlumatları, o cümlədən qanunsuz becərmə, istehsal, hazırlama və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi və istifadəsi barədə məlumatları təqdim edirlər; və
- g) bu mümkün olduğu qədər, əvvəlki bənddə qeyd olunan məlumatları, Komitənin xahiş etdiyi şəkildə və müddətlərdə təqdim edirlər; Tərəfdən xahiş daxil olduğu halda Komitə ona bu məlumatların təqdim olunması və narkotik vasitələrlə bağlı qanunsuz fəaliyyətin onun öz ərazi hüdüdlərində azaldılmasına çalışmaq barədə öz məsləhətlərini təklif edə bilər.

Maddə 36

CƏZALAR HAQQINDA QƏRAR

1. a) Özünün konstitusiya məhdudiyyətlərinə riayət etməklə hər bir Tərəf, bu Konvensiyanın qərarlarını pozmaqla narkotik vasitələrin becərilməsi və istehsalının, hazırlanmasının, tərkibdən çıxarılmasının, hasil edilməsinin, saxlanması, təklif edilməsinin, kommersiya məqsədilə təklif edilməsinin, paylaşılmasının, satın-alınmasının, satılmasının, istənilən şərtlə çatdırılmasının, dəlləlliyinin, göndərilməsinin, tranzitlə yenidən göndərilməsinin, daşınmasının, idxalının və ixracının və Tərəflərin rəyinə görə bu Konvensiyanın qərarlarına zidd sayıla biləcək istənilən digər hərəkətin qəsdən törədildiyi halda cəzalandırılmalı olan əməl sayılması, eləcə də ciddi cinayətlərin müvafiq cəzalanmaya, xüsusən də həbsxanada saxlamaqla azadlıqdan məhrum etmə, yaxud digər üsulla azadlıqdan məhrum etmə növündə cəzalanmaya məruz qoyulmasını təmin edəcək tədbirlər görür;

b) bu maddənin əvvəlki yarım bəndinin qərarlarından asılı olmayaraq, narkotik vasitələrdən sui-istifadə edən şəxslər belə cinayətləri törətdikləri hallarda Tərəflər məhkum etmənin, yaxud cəzanın əvəz edilməsi və ya cəzaya əlavə olaraq 38-ci maddənin 1-ci bəndinə əsasən belə şəxslər barəsində onların müalicəsinə, tərbiyə olunmasına, müalicə başa çatdıqdan sonra onlara nəzarət olunmasına, əmək qabiliyyətinin bərpa olunmasına və onların cəmiyyətə qaytarılmasına yönələn tədbirləri nəzərdə tutu bilərlər.

2. Tərəflərin konstitusiya məhdudiyyətlərinə, onların hüquq və daxili qanun sisteminə riayət etməklə,

a) i) 1-ci bənddə sadalanan cinayətlərdən hər birinə, əgər onlar müxtəlif ölkələrdə törədilmişdirsə, ayrıca cinayət kimi baxılacaqdır;

ii) belə cinayətlərdən hər hansı birində qəsdən iştirak etmə, belə cinayətlərin törədilməsi və törədilməsinə qəsd məqsədilə cinayətkar birlikdə iştirak etmə və hazırlıq hərəkətləri və bu maddədə sadalanan cinayətlə bağlı maliyyə əməliyyatları 1-ci bənddə nəzərdə tutulmuş cəzalanmalı olan əməllər kimi tanınacaq;

iii) belə cinayətlərə görə xarici məhkəmələrin hökmləri residivin müəyyən edilməsi məqsədləri üçün nəzərə alınacaq;

iv) yuxarıda qeyd olunan ciddi cinayətlər, əgər onlar həmin ölkənin vətəndaşı, yaxud əcnəbilər tərəfindən törədilmişdirsə, ərazisində həmin cinayət törədilmiş Tərəf, yaxud ərazisində cinayətkar aşkar olunmuş Tərəf tərəfindən təqib olunur, əgər ekstradisiya müvafiq xahişin ünvanlanmış olduğu Tərəfin qanunlarına görə yolverilməzdirsə və əgər cinayətkar hələ məhkəmə təqibinə məruz qoyulmamışdırsa və onun işi üzrə hökm çıxarılmamışdırsa.

b) i) Bu maddənin 1 və 2 a, II bəndlərində sadalanan cinayətlərdən hər biri ekstradisiyaya səbəb olan cinayət kimi ekstradisiya haqqında Tərəflər arasında bağlanmış istənilən müqaviləyə daxil edilməli olan cinayət sayılır. Tərəflər belə cinayətləri, ekstradisiyaya səbəb olan cinayət kimi, onlar arasında bağlanan ekstradisiya haqqında istənilən müqaviləyə daxil etməyi öhdələrinə götürürlər;

ii) əgər ekstradisiyanı müqavilənin mövcudluğu ilə şərtləndirən Tərəf, onunla ekstradisiya haqqında müqaviləsi olmayan digər Tərəfdən ekstradisiya haqqında xahiş alırsa, o, öz mülahizəsinə görə bu maddənin 1 və 2 a, II bəndlərində sadalanan cinayətlər barəsində bu Konvensiyaya ekstradisiya üçün

hüquqi əsas kimi baxa bilər. Ekstradisiya ekstradisiya haqqında xahişin ünvanlandığı Tərəfin qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş digər şərtlərə əsasən həyata keçirilir;

iii) ekstradisiyanı müqavilənin mövcudluğu ilə şərtləndirməyən Tərəflər öz aralarındakı münasibətlərdə bu maddənin 1 və 2 a, II bəndlərində sadalanan cinayətlərə ekstradisiya haqqında xahişin ünvanlandığı Tərəfin qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş şərtlərlə ekstradisiyaya səbəb olan cinayət kimi baxırlar;

iv) ekstradisiya ekstradisiya haqqında xahişin ünvanlandığı Tərəfin qanunvericiliyinə əsasən həll edilir və b bəndinin I, II və III müddəələrindən asılı olmayaraq həmin Tərəf, onun səlahiyyətli hökumət orqanları bu cinayəti kifayət qədər ciddi hesab etmədiyi hallarda ekstradisiyanı rədd edə bilər.

3. Yurisdiksiya məsələlərində maraqlı Tərəfin cinayət hüququnun qərarları bu maddənin qərarlarına qarşı üstün qüvvəyə malikdir.

4. Bu maddədə olan heç nə, cinayətin həmin Tərəfin daxili hüquqlarına əsasən onun özü tərəfindən müəyyən olunması, təqib olunması və cəzalandırılması prinsipinə toxunmur.

Maddə 37

ÜZƏRİNƏ HƏBS QOYMA VƏ MÜSADİRƏ

36-cı maddədə barəsində danışılan istənilən narkotik vasitələr, maddələr və cinayət törədilməsində istifadə olunmuş, yaxud bu məqsədlə istifadə olunacağı nəzərdə tutulan avadanlıq predmetləri üzərinə həbs qoyulmalı və müsadirə olunmalıdır.

Maddə 38

NARKOTİK VASİTƏLƏRDƏN SUI-İSTİFADƏ İLƏ MÜBARİZƏ TƏDBİRLƏRİ

1. Tərəflər narkotik vasitələrdən sui-istifadənin qarşısının alınmasına və müvafiq şəxslərin erkən müəyyən edilməsinə, müalicə olunmasına, tərbiyə edilməsinə, əmək qabiliyyətinin bərpa olunmasına, cəmiyyətə qaytarılmasına və onların müalicəsi başa çatdıqdan sonra onlara nəzarət edilməsinə xüsusi diqqət yetirir və bunun üçün bütün mümkün tədbirləri görürlər.

2. Tərəflər narkotik vasitələrdən sui-istifadə edən şəxslərin müalicə olunması, əmək qabiliyyətinin bərpa edilməsi, cəmiyyətə qaytarılması, eləcə də onların müalicəsi başa çatdıqdan sonra onlara nəzarət edilməsi üçün kadrların hazırlanmasına mümkün qədər kömək edirlər.

3. Tərəflər müvafiq şəxslərin (kimin ki, əmək fəaliyyətinə görə zəruridir) narkotik vasitələrdən sui-istifadənin və onun qarşısının alınması problemləri ilə tanış olmasına yardım etmək, eləcə də narkotik vasitələrdən sui-istifadənin geniş miqyas almaq təhlükəsi olduğu halda əhalinin bu problemlərlə tanış olmasına kömək etmək üçün bütün mümkün tədbirləri görürlər.

Maddə 38 bis

REGIONAL MƏRKƏZLƏR HAQQINDA RAZILAŞMALAR

Əgər Tərəf özünün konstitusiya, hüquqi və inzibati sistemlərini lazımı qaydada nəzərə almaqla narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı yönəldilmiş öz tədbirlərinin tərkib hissəsi kimi arzu olunan hesab edirsə və əgər o bunu istəyirsə, Komitənin, yaxud ixtisaslaşdırılmış təsisatların texniki məsləhətləri ilə, bu rayonda digər maraqlı Tərəflərlə məsləhətləşməklə narkotik vasitələrin qanunsuz istifadəsi və dövriyyəsi ilə bağlı yaranan problemlərlə mübarizə üçün regional elmi-tədqiqat və maarifləndirmə mərkəzlərinin yaradılmasını nəzərdə tutan razılaşmaların əldə olunmasına yardım edir.

Maddə 39

NARKOTİK VASİTƏLƏR ÜZƏRİNDƏ BU KONVENSIYAYA ƏSASƏN TƏLƏB OLUNAN TƏDBİRLƏRDƏN DAHA CİDDİ NƏZARƏT TƏDBİRLƏRİNİN TƏTBİQ OLUNMASI

Bu Konvensiyanın hər hansı bir qərarından asılı olmayaraq Tərəflərin bu Konvensiyada nəzərdə tutulduğundan daha ciddi, yaxud daha sərt nəzarət tədbirləri görməsinə, o cümlədən **III Siyahıya** daxil edilmiş preparatlara və ya **II Siyahıya** daxil edilmiş narkotik vasitələrə bütün nəzarət tədbirlərinin, yaxud **I Siyahıda** olan narkotik vasitələrə tətbiq olunan nəzarət tədbirlərinin (həmin Tərəfin rəyinə görə xalqın sağlamlığının və rifahının qorunması üçün zəruri, yaxud arzu olunan olan) tətbiq olunmasını tələb etməsinə heç nə mane olmur, yaxud mane olan sayılmır.

Maddə 40

KONVENSIYA DİLLƏRİ VƏ İMZALAMA, RATİFİKASIYA VƏ QOŞULMA PROSEDURLARI

1. İngilis, ispan, çin, rus və fransız mətnləri eyni qüvvəyə malik olan bu Konvensiya 1961-ci il avqustun 1-nə kimi Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olan, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olmayan, lakin Beynəlxalq Məhkəmə Statutunun iştirakçısı olan, yaxud Birləşmiş Millətlər Təşkilatının ixtisaslaşdırılmış təsisatlarından hər hansı birinin üzvü olan istənilən dövlətin adından, eləcə də Konvensiyanın Tərəfi olmaq üçün Şuranın dəvət etdiyi istənilən digər dövlətin adından imzalanması üçün açıqdır.

2. Bu Konvensiya ratifikasiya olunmalıdır. Ratifikasiya şəhadətnaməsi saxlanmaq üçün Baş katibə təhvil verilir.

3. Bu Konvensiya 1961-ci il avqustun 1-dən sonra 1-ci bənddə göstərilən dövlətlərin qoşulması üçün açıqdır. Qoşulma haqqında aktlar saxlanmaq üçün Baş katibə təhvil verilir.

Katibliyin qeydi: Növbəti iki paragraf Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il Vahid Konvensiyasına düzəlişlər haqqında Protokola uyğun olaraq ona daxil edilmiş düzəlişlərlə olan Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il Vahid Konvensiyasının mətninə 25 mart 1972-ci il tarixli Protokolun 22-ci maddəsinə əsasən 8 avqust 1975-ci ildə Baş katib tərəfindən hazırlanmış Giriş qeydindən götürülmüşdür:

“Narkotik vasitələr haqqında 1961-ci il Vahid Konvensiyasına düzəlişlər haqqında Protokol (bundan sonra 1972-ci il Protokolu adlanacaq), Protokolun 18-ci maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən 8 avqust 1975-ci ildə qüvvəyə minmişdir. Artıq Vahid Konvensiyanın Tərəfi olan istənilən dövlətə gəldikdə isə və 1972-ci il Protokolunun ratifikasiyası, yaxud ona qoşulma haqqında qırxıncı sənədin saxlanmağa verildiyi tarixdən sonra ratifikasiya, yaxud qoşulma haqqında sənədi Baş katibə saxlamağa verir, sonuncu, bu dövlət öz sənədini saxlanmağa verdiyi tarixdən sonrakı otuzuncu gün qüvvəyə minir (bax: 1972-ci il Protokolunun 17 və 18-ci maddələri).

1972-ci il Protokolu qüvvəyə minəndən sonra Vahid Konvensiyanın Tərəfi olan istənilən dövlət, əgər o başqa məqsədin olmasını bəyan etmirsə, hesab olunur: a) ona edilmiş düzəlişlərlə Vahid Konvensiyanın Tərəfi; və b) 1972-ci il Protokolu ilə bağlı olmayan bu Konvensiyanın istənilən Tərəfi ilə münasibətlərdə ona düzəlişlər edilmədən Vahid Konvensiyanın Tərəfi (bax: 1972-ci il Protokolunun 19-cu maddəsi)”.

Maddə 41¹

QÜVVƏYƏ MİNMƏ

1. Bu Konvensiya ratifikasiya, yaxud qoşulma haqqında qırxıncı aktın 40-cı maddəsinə uyğun olaraq saxlanmağa verildiyi tarixdən sonrakı gündən saymaqla, otuzuncu gün qüvvəyə minir.

2. Göstərilən qırxıncı aktın saxlanmağa verilməsi tarixindən sonra ratifikasiya, yaxud qoşulma haqqında aktı saxlanmağa vermiş istənilən dövlət barəsində bu Konvensiya həmin dövlətin ratifikasiya, yaxud qoşulma haqqında öz aktını saxlanmağa verdiyi tarixdən sonra otuzuncu gün qüvvəyə minir.

Maddə 42

ƏRAZİ ÜZRƏ TƏTBİQ OLUNMA

Bu Konvensiya beynəlxalq münasibətlərinə görə hər hansı bir Tərəfin məsuliyyət daşdığı metropoliyadan kənar bütün ərazilərə tətbiq olunur. Öncədən belə ərazinin razılığının alınması həmin Tərəfin, yaxud maraqlı ərazinin Konstitusiyası ilə tələb olunduğu, yaxud adətən bunu tələb etdiyi hallar istisna təşkil edir. Bu halda həmin Tərəf mümkün qədər qısa müddət ərzində maraqlı ərazinin zəruri olan razılığını təmin etməyə çalışır və belə razılığı alan kimi bu barədə Baş katibə məlumat verir. Bu Konvensiya belə bildirişdə göstərilən əraziyə, yaxud ərazilərə Baş katib bildirişi aldığı gündən tətbiq olunur. Öncədən metropoliyadan kənar ərazinin razılığının alınması tələb olunmadığı hallarda maraqlı Tərəf imzalama, ratifikasiya, yaxud qoşulma zamanı bu Konvensiyanın tətbiq olunduğu ərazini, yaxud əraziləri göstərir.

Maddə 43

19, 20, 21 və 31-ci MADDƏLƏRİN QƏRARLARININ MƏQSƏDLƏRİ ÜÇÜN ƏRAZİ ANLAYIŞI

1. İstənilən Tərəf 19-cu, 20-ci, 21-ci və 31-ci maddələrin məqsədləri üçün onun ərazilərindən birinin iki, yaxud bir neçə əraziyə bölünməsi, yaxud onun iki, yaxud bir neçə ərazisinin bir ərazidə birləşdirilməsi barədə Baş katibə bildiriş göndərə bilər.

2. İki, yaxud bir neçə Tərəf onlar arasında gömrük ittifaqı yaradılması nəticəsində həmin Tərəflərin 19-cu, 20-ci, 21-ci və 31-ci maddələrin məqsədləri üçün bir ərazi təşkil etdikləri barədə Baş katibə bildiriş göndərə bilərlər.

Bax: haşiyə 3, yuxarıda.

3. Bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndləri əsasında edilmiş istənilən bildiriş bu bildirişin göndərildiyi ildən sonra gələn ilin 1 yanvarında qüvvəyə minir.

Maddə 44

ƏVVƏLKİ BEYNƏLXALQ MÜQAVİLƏLƏRİN QÜVVƏSİNƏ XİTAM VERİLMƏSİ

1. Bu Konvensiyanın qərarları qüvvəyə mindikdə Tərəflər arasındakı münasibətlərdə aşağıdakı müqavilələrin müddəalarına xitam verməklə onları əvəz edir:

- a) 1912-ci il yanvarın 23-də Haaqada imzalanmış opium üzrə Beynəlxalq konvensiyanın;
- b) 1925-ci il fevralın 11-də Cenevrədə imzalanmış çəkilmiş üçün opium istehsalı, onunla daxili ticarət və onun istifadə olunması barədə razılaşmanın;
- c) 1925-ci il fevralın 19-da Cenevrədə imzalanmış Opium üzrə Beynəlxalq Konvensiyanın;
- d) 1931-ci il iyulun 13-də Cenevrədə imzalanmış narkotik vasitələrin istehsalının məhdudlaşdırılması və paylanması haqqında Konvensiyanın;
- e) 1931-ci il noyabrın 27-də Banqokda imzalanmış Uzaq Şərqdə opiumun çəkilməsi üzərində nəzarətin müəyyən edilməsi barədə razılaşmanın;
- f) 1946-cı il dekabrın 11-də Leyk Saksessdə imzalanmış, 1912-ci il yanvarın 23-də Haaqada, 1925-ci il fevralın 11-də, 1925-ci il fevralın 19-da və 1931-ci il iyulun 13-də Cenevrədə, 1931-ci il noyabrın 27-də Banqokda və 1936-cı il iyunun 26-da Cenevrədə imzalanmış razılaşmalara, konvensiyalara və protokollara dəyişiklik edilməsi barədə Protokolun, qeyd olunan konvensiyalardan sonuncusu barədə onun qüvvəsi istisna olunmaqla;
- g) yarım bəndində qeyd olunan 1946-cı il Protokolu ilə edilmiş dəyişikliklərlə *a-e* yarım bəndlərində qeyd olunan konvensiya və razılaşmalarının;
- h) 1948-ci il noyabrın 19-da Parisdə imzalanmış, beynəlxalq nəzarəti narkotik vasitələrin istehsalının məhdudlaşdırılması və paylanmasının reqlamentləşdirilməsi haqqında 13 iyul 1931-ci il tarixli Konvensiyanın (11 dekabr 1946-cı ildə Leyk Saksessdə imzalanmış Protokolla ona edilmiş dəyişikliklərlə) təsiri altına düşməyən dərman maddələrinə şamil edən Protokolun;
- i) 1953-cü il iyunun 23-də Nyu-Yorkda imzalanmış xaxaş bitkisinin becərilməsinin, opium istehsalının, onun beynəlxalq və topdansatış ticarətinin və onun qəbul edilməsinin məhdudlaşdırılması və reqlamentləşdirilməsi barədə Protokolun (əgər bu Protokol qüvvəyə minmiş olsaydı).

2. Bu Konvensiya qüvvəyə mindikdən sonra 1936-cı il iyunun 26-da Cenevrədə imzalanmış zərərli dərman maddələrinin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə üzrə Konvensiyanın 9-cu maddəsi eyni zamanda bu Konvensiyanın Tərəfləri olan həmin Konvensiyanın Tərəfləri arasında münasibətlərdə qüvvədən düşəcək və o bu Konvensiyanın 36-cı maddəsinin 2 *b* bəndi ilə əvəz olunacaq, o şərtlə ki, belə Tərəflər Baş katibin adına bildiriş göndərməklə qeyd olunan 9-cu maddəni qüvvədə saxlaya bilərlər.

Maddə 45³

KEÇİD QƏRARLARI

1. Bu Konvensiya qüvvəyə mindiyi gündən (41-ci maddənin 1-ci bəndi) Komitənin 9-cu maddə ilə nəzərdə tutulmuş funksiyaları müvəqqəti olaraq Konvensiyanın VI başlığına əsasən təsis edilmiş, 44-cü maddənin dəyişdirilmiş redaksiyasının *c* bəndində göstərilən Daimi mərkəzi komitə tərəfindən və Konvensiyanın II başlığına əsasən təsis edilmiş, 44-cü maddənin dəyişdirilmiş redaksiyasının *d* bəndində göstərilən Nəzarət orqanı tərəfindən onların müvafiq funksiyalarının xarakterinə uyğun olaraq yerinə yetirilir.

³ Aşağıda 1972-ci il Protokolunun 20-ci maddəsinin mətni göstərilir:

Maddə 20 Keçid qərarları

1. Yuxarıdakı 18-ci maddənin 1-ci bəndinə uyğun olaraq bu Protokolun qüvvəyə mindiyi gündən Narkotiklər Üzərində Nəzarət üzrə Beynəlxalq Komitənin bu Protokoldakı düzəlişlərlə nəzərdə tutulmuş funksiyaları düzəlişlər edilməmiş Vahid Konvensiyaya əsasən təsis edilmiş Komitə tərəfindən yerinə yetirilir.

2. İqtisadi və Sosial Şura bu Protokoldakı düzəlişlərə əsasən təsis edilmiş Komitənin öz vəzifələrinin icrasına başlama tarixini müəyyən edir. Bu yolla təsis edilmiş Komitə bu tarixdən başlayaraq düzəlişlər edilməmiş Vahid Konvensiyanın Tərəfləri barəsində və bu Protokolun iştirakçıları olmayan Vahid Konvensiyanın 44-cü maddəsində sadalanan müqavilələrin iştirakçıları barəsində düzəlişlər edilməmiş Vahid Konvensiyaya əsasən təsis edilmiş Komitənin funksiyalarını öz üzərinə götürür.

3. Komitə üzvlərinin sayı on birdən on üçə kimi artırıldıqdan sonra birinci seçkilər zamanı altı üzvün səlahiyyəti üç ildən sonra, digər yeddi üzvünkü isə beş ildən sonra başa çatır.

4. Birinci seçkilərdən sonra Baş katib ləngimədən üzvlərdən kimin yuxarıda göstərilən üçillik ilkin müddətə seçilmiş hesab olunduğunu püşkatma yolu ilə müəyyən edir.

2. Şura 9-cu maddədə qeyd olunan yeni Komitənin öz vəzifələrinin icrasına başlaması tarixini müəyyən edir. Bu tarixdən başlayaraq Komitə 44-cü maddədə sadalanan müqavilələrin iştirakçısı olan, lakin bu Konvensiyanın Tərəfləri olmayan dövlətlər barəsində 1-ci bənddə göstərilən Daimi mərkəzi komitənin və Nəzarət orqanının funksiyalarını öz üzərinə götürür.

Maddə 46

DENONSASIYA

1. Bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi gündən (41-ci maddənin 1-ci bəndi) iki il keçəndən sonra istənilən Tərəf öz adından, eləcə də beynəlxalq məsuliyyət daşdığı ərazinin adından (42-ci maddəyə uyğun olaraq verdiyi razılığı geri götürən) bu Konvensiyanı Baş katibə saxlanmağa verilmiş yazılı aktla denonsasiya edə bilər.

2. Əgər Baş katibə onu istənilən ilin iyul ayının 1-də, yaxud ondan əvvəl almışdırsa, denonsasiya növbəti il yanvarın 1-də qüvvəyə minir, əgər o, iyulun 1-dən sonra alınmışdırsa, o növbəti il iyulun 1-də, yaxud ondan əvvəl alındığı halda qüvvəyə minməli olduğu kimi qüvvəyə minir.

3. Əgər 1-ci bəndə uyğun olaraq təqdim olunmuş denonsasiya nəticəsində 41-ci maddənin 1-ci bəndinə əsasən onun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan şərtlər aradan qalxırsa bu Konvensiyanın qüvvəsi bitir.

Maddə 47

DÜZƏLIŞLƏR

1. İstənilən Tərəf bu Konvensiyaya düzəliş təklif edə bilər. İstənilən belə düzəlişin və bunun üçün əsasın mətni Baş katibə (o isə öz növbəsində bunları Tərəflərə və Şuraya bildirir) bildirilir. Şura qərar qəbul edə bilər ki, ya:

a) Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin 62-ci maddəsinin 4-cü bəndinə uyğun olaraq təklif olunmuş düzəlişə baxılması üçün konfrans çağırılmalıdır; yaxud

b) təklif olunmuş düzəlişi qəbul edirlərmə deyə Tərəflərə sorğu göndərməli və bu təklif barədə istənilən iradların Şuraya təqdim edilməsi onlardan xahiş edilməlidir.

2. Əgər bu maddənin 1 b bəndinə əsasən göndərilən təklif olunmuş düzəliş hər hansı bir Tərəf tərəfindən onun göndərilməsindən sonrakı on səkkiz ay ərzində rədd edilməmişdirsə, o bundan sonra qüvvəyə minir. Əgər təklif olunmuş düzəliş hər hansı bir Tərəf tərəfindən rədd edilirsə, Şura Tərəflərdən alınmış iradlar əsasında bu təklifə baxılması üçün konfrans çağırılmasını həll edə bilər.

Maddə 48

MÜBAHİSƏLƏR

1. İki, yaxud bir neçə Tərəf arasında bu Konvensiyanın izah edilməsi və ya tətbiq olunması barədə hər hansı bir mübahisə yarandığı halda həmin Tərəflər mübahisənin danışıqlar, araşdırma, vasitəçilik, barışıq, arbitraj, regional orqanlara müraciət, məhkəmə araşdırması yolu ilə, yaxud onların seçiminə görə digər sülh vasitələri ilə həll edilməsi məqsədilə öz aralarında məsləhətləşirlər.

2. 1-ci bənddə göstərilən yolla həll edilə bilməyən istənilən belə mübahisə Beynəlxalq Məhkəmənin həllinə verilir.

Maddə 49

KEÇİD QEYD-ŞƏRTLƏRİ

1. İmzalama, ratifikasiya, yaxud qoşulma zamanı hər bir Tərəf öz ərazilərindən istəniləndə müvəqqəti olaraq aşağıdakılara icazə vermək hüququ barədə qeyd-şərt edə bilər:

a) tiyəkin kvazitibbi qəbuluna;

b) tiyəkin çəkilməsinə;

c) kok yarpaqlarının çeynənməsinə;

d) qeyri-tibbi məqsədlərlə kannabisin, kannabis qatranının, kannabis ekstraktlarının və cövhərlərinin qəbuluna;

e) a-d bəndlərində qeyd olunan narkotik vasitələrin istehsalına və hazırlanmasına və orada göstərilmiş məqsədlər üçün onlarla ticarətə.

2. 1-ci bəndə uyğun olaraq edilmiş qeyd-şərtlər aşağıdakı kimi məhdudlaşdırılmalıdır:

a) 1-ci bənddə göstərilən fəaliyyət növlərinə icazə verilməsi mümkündür, belə ki, barəsində qeyd-şərt edilən ərazilərdə bu adi bir şeydir və həmin ərazilərdə 1 yanvar 1961-ci il tarixə onlara icazə verilmişdir;

b) 1-ci bənddə qeyd olunan narkotik vasitələrin orada göstərilən məqsədlər üçün bu Konvensiyada iştirak etməyən ölkəyə, yaxud 42-ci maddəyə uyğun olaraq bu Konvensiyanın şamil edilmədiyi ərazi hüdudlarına aparılmasına icazə verilmir;

c) ancaq 1 yanvar 1964-cü il tarixə səlahiyyətli hökumət orqanları tərəfindən bunun üçün qeydiyyatla alınmış şəxslərin tiryək çəkməsinə icazə verilir;

d) tiryəkin kvazitibbi qəbuluna 41-ci maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulduğu kimi, bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi gündən saymaqla on beş il ərzində son qoyulmalıdır;

e) kok yarpaqlarının çeynənməsinə 41-ci maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulduğu kimi bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi gündən saymaqla iyirmi beş il ərzində son qoyulmalıdır;

f) kannabisin tibbi və elmi məqsədlərdən başqa məqsədlər üçün qəbuluna 41-ci maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulduğu kimi bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi gündən saymaqla, mümkündür ki, daha tez, lakin hər halda iyirmi beş il ərzində son qoyulmalıdır;

g) 1-ci bənddə qeyd olunan narkotik vasitələrin istehsalı və hazırlanması, eləcə də orda göstərilən istifadə növlərindən istəniləni üçün onlarla ticarət, bu istifadə növlərinin azaldılması və onlara son qoyulması ilə bərabər, azaldılmalı və son nəticə olaraq onlara son qoyulmalıdır.

3. 1-ci bəndə əsasən qeyd-şərt edən Tərəf:

a) 18-ci maddənin 1 a bəndinə əsasən barəsində 1-ci bənddə danışılan istifadənin, istehsalın, hazırlanmanın, yaxud ticarətin ləğv edilməsi istiqamətində əvvəlki ildə əldə olunmuş proqres barədə Baş katibə təqdim olunan hesabatı özünün illik məruzəsinə daxil edir;

b) Komitənin göstərdiyi qaydada və formada Komitəyə qeyd-şərt edilmiş fəaliyyət növlərinə dair ayrı-ayrı hesablamalar (maddə 19) və statistik məlumatlar (maddə 20) təqdim edir.

4. a) Əgər 1-ci bəndə uyğun olaraq qeyd-şərt etmiş Tərəf:

i) 3 a bəndində göstərilən məruzəni bu məlumatın aid olduğu ilin sonundan sonrakı altı ay ərzində;

ii) 3 b bəndində göstərilən hesablamaları 12-ci maddənin 1-ci bəndinə əsasən Komitə tərəfindən bu məqsəd üçün müəyyən olunmuş müddətdən sonrakı üç ay ərzində;

iii) 3 b bəndində göstərilən statistik məlumatları 20-ci maddənin 2-ci bəndinə əsasən onların təqdim olunması üçün müəyyən olunmuş müddətdən sonrakı üç ay ərzində təqdim etməsə, şəraitdən asılı olaraq, Komitə, yaxud Baş katib həmin Tərəfə gecikmə haqqında xəbərdarlıq göndərir və xəbərdarlığı aldıqdan sonrakı üç aylıq müddət ərzində tələb olunan məlumatları təqdim etməyi xahiş edir;

b) əgər Tərəf göstərilən müddətdə Komitənin, yaxud Baş katibin bu xahişini icra etməsə 1-ci bəndə əsasən edilmiş qeyd-şərt qüvvəsini itirir.

5. Qeyd-şərt etmiş dövlət, istənilən vaxt, etdiyi bütün qeyd-şərti, yaxud onun bir hissəsini yazılı bildiriş vasitəsi ilə geri götürə bilər.

Maddə 50

DIGƏR QEYD-ŞƏRTLƏR

1. Ancaq 49-cu maddəyə, yaxud aşağıdakı bəndlərin qərarlarına uyğun olaraq edilmiş qeyd-şərtlərə yol verilir.

2. İmzalama, ratifikasiya, yaxud qoşulma zamanı istənilən dövlət bu Konvensiyanın aşağıdakı qərarları barəsində qeyd-şərt edə bilər:

- 12-ci maddənin 2-ci və 3-cü bəndləri;
- 13-cü maddənin 2-ci bəndi;
- 14-cü maddənin 1-ci və 2-ci bəndləri;
- 31-ci maddənin 1 b bəndi və 48-ci maddə.

3. Bu maddənin 2-ci bəndinə, yaxud 49-cu maddəyə uyğun olaraq edilmiş qeyd-şərtlərdən başqa qeyd-şərt etmək məqsədilə Tərəf olmaq istəyən dövlət belə niyyət barədə Baş katibi xəbərdar edə bilər. Əgər Baş katib tərəfindən müvafiq qeyd-şərt barədə xəbərdar edildiyi gündən on iki ay ərzində həmin qeyd-şərt bu Konvensiyanı ratifikasiya etmiş, yaxud bu dövrün sonuna qədər ona qoşulmuş dövlətlərin üçdə biri tərəfindən rədd edilməmişdirsə, o yol verilən sayılır, ancaq bu şərtlə ki, qeyd-şərtə qarşı etiraz edən dövlətlər qeyd-şərt etmiş dövlət barəsində həmin qeyd-şərtlə toxunulan bu Konvensiya əsasında öz üzərinə hər hansı bir hüquqi öhdəlik götürməyə borclu deyillər.

4. Qeyd-şərt etmiş dövlət, istənilən vaxt, etdiyi qeyd-şərtin hamısını, yaxud onun bir hissəsini yazılı bildiriş vasitəsi ilə geri götürə bilər.

Maddə 51

BİLDİRİŞLƏR

Baş katib 40-cı maddənin 1-ci bəndində göstərilən bütün dövlətləri xəbərdar edir:

- a)* 40-cı maddəyə uyğun olaraq imzalamalar, ratifikasiyalar və qoşulmalar barədə;
- b)* 41-ci maddəyə uyğun olaraq bu Konvensiyanın qüvvəyə minmə tarixi barədə;
- c)* 46-cı maddəyə uyğun olaraq denonsasiyalar barədə; və
- d)* 42-ci, 43-cü, 47-ci, 49-cu və 50-ci maddələrə uyğun olaraq ərizə və bildirişlər barədə.

**NARKOTİK VASİTƏLƏR ÜZRƏ KOMİSSİYA TƏRƏFİNDƏN 1993-CÜ İL İYULUN 1-NƏ
KİMİ EDİLMİŞ BÜTÜN DÜZƏLİŞLƏRİ ƏHATƏ EDƏN YENİDƏN BAXILMIŞ
SİYAHILAR⁵**

I Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrin siyahısı

ASETORFİN (3-Q-asetiltetrahidro-7a-(1 -hidroksi-1-metilbutil)-6,14-cndoetenoripavin)
ASETİL-ALFA-METİLFENTANİL (N-[1-(a-metilfenetil)-4-piperidil]asetanilid)
ASETİLMETADOL (3-asetoksi-6-dimetilamin-4,4-difcnilheptan)
ALFENTANİL (N-[2-[4-etil-4,5-dihidro-5-okso-1H-tctrazol-1-il]etil]-4-(metoksimetil)-4-pipenditjil]-N-fenilpropanamid)
ALLİLPRODİN (3-allil-1-metil-4-fenil-4-propionoksipiperidin)
ALFASETİLMETADOL (a-3-asetoksi-6-dimetilamin-4,4-difenilheptan)
ALFAMEPRODİN (a-3-etil-1-metil-4-fenil-4-propionoksipiperidin)
ALFAMETADOL (a-6-dimetilamin-4,4-difenil-3-heptanol)
ALFA-METİLFENTANİL (N-[1-(a-metilfenetil)-4-piperidil]propionanilid)
ALFA-METİLTİOFENTANİL (N-[1-[1-metil-2-(2-tienil)etil]-4-piperidil]propionanilid)
ALFAPRODİN (a-1,3-dimetil-4-fenil-4-propionoksipiperidin)
ANİLERİDİN (1-p-amin-fenetil-4-fenilpipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)
BENZETİDİN (1-(2-benziloksietil)-4-fenilpiperidin-4-karbon turşusunun etil efiri)
BENZİLMORFİN (3-benzilmorfin)
BETASETİLMETADOL ((3-3-asetoksi-6-dimetilamin-4,4-difenilheptan)
BETAHİDROKSİFENTANİL (N-[1-p-hidroksifenetil]-4-piperidil]propionanilid)
BETAHİDROKSİ-3-METİLFENTANİL (N-[1-P-hidroksifenetil]-3-metil-4-piperidil] propionanilid)
BETAMEPRODİN (P-3-etil-1-metil-4-fenil-4-propionoksipiperidin)
BETAMETADOL (P-6-dimetilamin-4,4-difenil-3-heptanol)
BETAPRODİN (beta-1,3-dimctil-4-fenil-4-propionoksipiperidin)
BEZİTRAMİD (1-(3-siano-3,3-difenilpropil)-4-(2-okso-3-propionil-1-benzimidazolinil)-pipridin)
KANNABİS, KANNABİS QATRANI və KANNABİS EKSTRATI və CÖVHƏRİ KLONİTAZEN (2-p-xlorbenzil-1-dictilaminoetil-5-nitrobenzimidazol)
KOK YARPAĞI KOKAİN (benzoilekqoninin metil efiri)
KODOKSİM (dihidrokodeinon-6-karboksimetiloksim)
XAŞ-XAŞ qatranının konsentratı (xaş-xaş qatranı tərkibində olan alkaloidlərin konsentratlaşması prosesinə məruz qoyulduqda alınan material, əgər bu material alğı-satqı predmeti olarsa)
DEZOMORFİN (dihidrodeoksिमorfin)
DEKSTROMORAMİD ((+)-4[2-mctil-4-okso-3,3-difenil-4-(1-pirrolidinil) butil] morfolin)
DİAMPROMİD (N-[2-(metilfenetilamin)propil]propionanilid)
DİETİLTİAMBUTEN (3-dietilamin-1,1 -di-(2'-tienil)-1-buten)
DİFENOKSİN (1-3(-sian-3,3-difenilpropil)-4-fenilizonipekotik turşusu)
DİHİDROMORFİN DİMENOKSADOL (2-dimetilaminocetil-1-etoksi-1,1-difenilasetat)
DİMEPHEPTANOL (6-dimetilamin-4,4-difenil-3-heptanol)
DİMETİLTİAMBUTEN (3-dimetilamin-1,1-di-(2'-tienil)-1-buten)
DİOKSAFETİL BUTİRAT (etil-4-morfolino-2-difenilbutirat)
DİFENOKSİLAT (1-(3-sian-3,3-difcnilpropil)-4-fcnil-piperidin-4-karbon turşusunun etil efiri)
DİPİPANON (4,4-difenil-6-pipridin-3-heptanon)
DROTEBANOL (3,4-dimetoksi-17-metilmorfinan-6p,14-diol) EKHONİN, onun mürəkkəb efirləri və ekhonin və kokainə çevrilə bilən törəmələri
ETİLMETİLTİAMBUTEN (3-etil-mctilamin-1,1 -di-(2'-tienil)-1-buten)
ETONİTAZEN (1 -dietilaminoetil-2-p-ctoksibenzil-5-nitrobenzimidazol)
ETORFİN (tetrahidro-7a-(1-hidroksi-1-metilbutil)-6,14-endoetenoripavin)
ETOKSERİDİN (1-[2-(2-hidroksietoksi)etil]-4-fenilpipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)
FENTANİL (1 -fenetil-4-N-propionilanilinopiperidin)
FURETİDİN (1-(2-tetrahidrofurfuriloksietil)-4-fcnilpipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)

5Katibliyin qeydi: İlk siyahılar E/CONF.58/7/Add.1 sənədində göstərilmişdir.

HEROİN (dihidrokodeinon)
HİDROKODON (dihidrokodeinon)
HİDROMORFİNOL (14-hidroksidihidromorfin)
HİDROMORFON (dihidromorfinol)
HİDROKSİPETİDİN (4-metahidroksifenil-1 -metilpipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)
İZOMETADON (6-dimetilamin-5-metil-4,4-difenil-3-heksanon)
KETOBEİDON (4-metahidroksifenil-1-metil-4-propionilpipridin)
LEVOMETORFAN6 [(-)-3-metoksi-N-metilmorfinan]
LEVOMORAMİD [(-)-4-[2-metil-4-oksi-3,3-difenil-4-(1-pirrolidinil)butil]morfolin]
LEVOFENASİLMORFAN ((-)-3-hidroksi-N-fenasilmorfinan)
LEVORFANOL7 ((-)-3-hidroksi-N-metilmorfinan)
METAZOSİN (2'-hidroksi-2,5,9-trimetil-6,7-benzomorfin)
METADON (6-dimetilamin- 4,4-difenil-3-heptanon)
METADONUN ARALIQ MƏHSULU (4-sian-2-dimetilamin-4,4-difenilbutan)
METİLDEZORFİN (6-metil-delta-6-dezoksimorfin)
METİLDİHİDROMORFİN (6-metildihidromorfin)
3-METİLFENTANİL (N-(3-metil-1-fenil-4-piperidil)-propionanilid); (sis-N-[3-metil-1-(2-feniletıl)-4-piperidil] propionanilid); (trans-N-[3-metil-1-(2-feniletıl) 4-piperidil]propionanilid)
3-METİLTİOFENTANİL (N-[3-metil-1-(2-fenil)etil]-4-piperidil]propionanilid)
METOPON (5-metildihidromorfinon)
MORAMİDİN ARALIQ MƏHSULU (2-metil-3-morfolin-1,1-difenil-propionkarbon turşusu)
6Dekstrometorfan [(+)-3-metoksi-N-metilmorfinan və dekstromorfan (+)-3-hidroksi-N-metilmorfinan]
xüsusi olaraq bu Siyahıdan çıxarılmışdır.
7Dekstrometorfan [(+)-3-metoksi-N-metilmorfinan və dekstromorfan (+)-3-hidroksi-N-metilmorfinan]
xüsusi olaraq bu Siyahıdan çıxarılmışdır.
MORFERİDİN 1-(2-morfolinoetil)-4-fenilpipridin-4-karbon-turşusunun etil efiri MORFİN
MORFİNMETOBROMİD və morfinin digər beşvalentli azot törəmələri
MORFİN-N-OKSİD MPPP (1-metil-4-fenil-4-piperidionol propionat (efir)
MİROFİN (miristilbenzilmorfin)
NİKOMORFİN (3,6-dinikotinilmorfin)
NORATSİMETADOL ((+/-)alfa-3-asetoksi-6-metilamin-4,4-difenilheptan)
NORLEVORFANOL ((-)-3- hidroksimorfinan)
NORMETODON (6-dimetilamin-4,4-difenil-3-heksanon)
NORMORFİN (dimetilmorfin)
NORPİPANON (4,4-difenil-6-piperidin-3-heksanon)
TİRYƏK
OKSİKODON (14-hidroksidihidrokodeinon)
OKSİMORFİN (14-hidroksidihidromorfinon)
PARA-FLÜORFENTANİL (4'-flüor-N-(1-fenil-4-piperidil)propionanilid)
PEPAP (1-fenil-4-fenil-4-piperidinol asetat (efir)
PETİDİN (1-metil-4-fenilpipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)
PETİDİNİN ARALIQ MƏHSULU A (4-siano-1-metil-4-fenilpiperidin)
PETİDİNİN ARALIQ
MƏHSULU B (4-fenilpiperidin-4-karbon turşusunun etil efiri)
PETİDİNİN ARALIQ MƏHSULU C (1-metil-4-fenilpiperidin-4-karbon turşusu)
FENADOKSON (6- morfolino-4,4-difenil-3-heptanon)
FENAPROMİD (N-(1-metil-2-piperidino-etil)propionanilid)
FENAZOSİN (2'-hidroksi-5,9-dimetil-2-fenil-6,7-benzomorfan)
FENOMORFAN (3 -hidroksi-N-fenilmorfinan)
FENOPERİDİN (1-(3-hidroksi-3-fenil-propil)-4-fenilpiperidin-4-karbon turşusunun etil efiri)
PİMİNODİN (4-fenil-1-(3-fenilaminopropil)pipridin-4-karbon turşusunun etil efiri)
PİRİTRAMİD (1-(3-siano-3,3-difenilpropil)-4-(1-piperidino)-piperidin-4-karbon turşusunun amidi)
PROHEPTAZİN (1,3-dimetil-4-fenil-4-propionoksiiazasikloheptan)
PROPERİDİN (1-metil-4-fenilpiperidin-4-karbon turşusunun izopropil efiri)
RASEMETORFAN ((+/-)-3-metoksi-N-metilmorfinan)

RASEMORAMİD ((+/-)-4-[2-metil-4-okso-3,3-difenil-4-(1-pirolidinil)-butil]morfolin)

RASEMORFAN ((+/-)-3-hidroksi-N-metil-morfman)

SUFENTANİL (N-[4-metoksimtil]-1-[2-(2-tienil)etil]-4-piperidil]propionanilid)

TEBAKON (asetildihidrokodeinon)

TEBAİN

TİOFENTANİL (N-[1-[2-(2-tienil)etil]-4-piperidil]propionanilid)

TİLİDİN ((+/-)-etil trans-2-(dimctilamino)-1-fenil-3-sikloheksen-1-karboksilat)

TRİMEPERİDİN (1,2,5-trimetil-4-fenil-4-propionoksipiperidin); və

bu Siyahıdakı narkotik vasitələrin izomerləri (əgər belələri qəti olaraq çıxarılmamışlarsa), həmin konkret kimyəvi işarə çərçivəsində belə izomerlərin mövcudluğu mümkün olduğu hallarda;

bu Siyahıda olan mürəkkəb və sadə efirlər (əgər onlar narkotik vasitələrin digər Siyahısında deyilsə), belə mürəkkəb və sadə efirlərin mövcudluğu mümkün olduğu bütün hallarda;

bu Siyahıda sadalanan bütün narkotik vasitələrin duzları, yuxarıda nəzərdə tutulduğu kimi mürəkkəb efirlərin, sadə efirlərin və izomerlərin duzlarını daxil etməklə, belə duzların mövcudluğu mümkün olduğu bütün hallarda.

II Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrin siyahısı

ASETİLDİHİDROKODEİN

KODEİN (3-metilmorfin)

DEKSTROPROPOKSİFEN (a-(+)-4-dimctilamino-1,2-difenil-3-metil-2-bunonal propionat

DIHİDROKODEİN ETİLMORFİN (3-etilmorfin)

NIKOKODİN (6-nikotinilkodein)

NIKODİKODİN (6-nikotinildihidrokodein)

NORKODEİN (N-dimetilkodein)

FOLKODİN (morfoliniletilmorfin)

PROPIRAM (N-1-mctil-2-piperidinoetil)-N-2-piridilpropionamid; və

bu Siyahıdakı narkotik vasitələrin izomerləri (əgər belələri qəti olaraq çıxarılmamışsa), həmin konkret kimyəvi işarə çərçivəsində belə izomerlərin mövcudluğu mümkün olduğu hallarda;

bu Siyahıda sadalanan bütün narkotik vasitələrin duzları, yuxarıda nəzərdə tutulduğu kimi, izomerlərin duzlarını daxil etməklə, belə duzların mövcudluğu mümkün olduğu bütün hallarda.

III Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrin siyahısı

1. **Asetildihidrokodeinin, kodeinin, dihidrokodeinin, etilmorfinin, nikokodin, nikodikodin, norkodeinin və folkodin preparatları**, o şərtlə ki, onlar bir, yaxud bir neçə inqredientlə birləşmişdir və bölünməmiş preparatlarda 2,5 faizdən artıq toplanmamaqla onların tərkibində 100 mq-dan çox olmayaraq doza vahidinə düşən narkotik vasitə var.

2. Tərkibində 100 mq-dan çox olmayaraq doza vahidinə düşən propiram olan və ən azı həmin miqdarda metilselluloza ilə birləşmiş **propiram preparatları**.

3. Tərkibində 135 mq-dan çox olmayaraq doza vahidinə düşən dekstropropoksifen olan və bölünməmiş preparatlarda 2,5 faizdən artıq toplanmayan **dekstropropoksifenin preparatları** (oral istifadə üçün), o şərtlə ki, belə preparatların tərkibində Psixotrop maddələr haqqında 1971-ci il Konvensiyasına uyğun olaraq nəzarət altında olan hər hansı bir maddə olmur.

4. Əsas kokainə hesablamaqla tərkibində 0,1 faizdən çox olmayaraq kokain olan **kokainin preparatları** **NƏ** susuz əsas morfinə hesablamaqla tərkibində 0,2 faizdən çox olmayaraq morfin olan və bir, yaxud bir neçə inqredientlə birləşmiş (elə şəkildə ki, narkotik vasitələr həmin preparatların tərkibindən asan həyata keçirilə bilən üsullarla, yaxud xalqın sağlamlığı üçün təhlükəli ola bilən miqdarda çıxarıla bilməsin) **tiryək, yaxud morfin preparatları**

5. Tərkibində 0,5 mq-dan çox olmayaraq doza vahidinə düşən difenoksilat və difenoksilat dozasının 5 faizindən az olmayan miqdarın ekvivalenti qədər atropin sulfat olan **difenoksilat preparatları**

6. Tərkibində 2,5 mq-dan çox olmayaraq doza vahidinə düşən difenoksilat (əsas hesabladıqda) və difenoksilat dozasının 1 faizindən az olmayan miqdarın ekvivalenti qədər atropin sulfat olan **difenoksilat preparatları**

7. Pulvis ipecacuanhae et opi compositus

10 faiz toz halında olan tiryək

80 faiz toz halında olan istənilən digər inqredientlə (tərkibində hər hansı bir narkotik vasitə olmayan) yaxşıca qarışdırılmış 10 faiz toz halında olan ipekakuan kökü.

8. Bu Siyahıda göstərilən formulaların hər hansı biri üzrə tərtib olunmuş preparatlar və tərkibində narkotiklər olmayan istənilən maddə ilə belə **preparatların qarışıqları**

IV Siyahıya daxil edilmiş narkotik vasitələrin siyahısı

ASETORFİN (3-0-asetiltetrahidro-7a-(1-hidroksi-1-metilbutil)-6,14-endoeteno-oriipavin)

ASETİL-ALFA-METİLFENTANİL (N-[1-a-metilfenetil]-4-piperidil]asetanilid)

ALFA-METİLFENTANİL (N-[1-(a-metilfenetil)-4-piperidil]propionanilid)

ALFA-METİLTİOFENTANİL (N-[1-[1-metil-2-(2-ticnil)etil]-4-piperidil]propionanilid)

BETA-HİDROKSİFENTANİL (N-[1-(3-hidroksi-fenetil)-4-piperidil]propionanilid)

BETA-HİDROKSİ-3-METİLFENTANİL (N-[1-(3-hidroksifenetil)-3-metil-4-pipridil] propionanilid)

KANNABİS və KANNABİS QƏTRANI

DESOMORFİN (dihidrodezoksimorfin)

ETORFİN (tetrahidro-7a-(1-hidroksi-1-metilbutil)-6,14-cndocteno-oriipavin)

HEROİN (diasetilmorfin)

KATOBEMİDON (4-meta-hidroksifenil-1-metil-4-propionilpiperidin)

3-METİLFENTANİL (N-(3-metil-1-fenetil-4-pipridil)propionanilid); (sis-N-[3-metil-1-(2-feniletıl)-4-pipridil]propionanilid); (trans-N-[3-metil-1-(2-feniletıl)-4-piperidil]propionanilid)

3-METİLTİOFENTANİL (N-[3-metil-1-[2-(2-tienil)etil]-4-piperidil]propionanilid)

MPPP (1-metil-4-fenil-piperidinol propinat (efir))

PARA-FLUOROFENTANİL (4'-flüoro-N-(1-fenetil-4-piperidil)propionanilid)

PEPAP (1-fenetil-4-fenil-4-pipridinolasetat (efir))

TİOFENTANİL (N-[1-[2-(2-ticnil)etil]-4-piperidil]propionanilid) və

Bu Siyahıda sadalanan bütün narkotik vasitələrin duzları, belə duzların mövcudluğu mümkün olduğu hallarda.